

Svet
Evropske unije

Bruselj, 23. november 2023
(OR. en)

15664/23

LIMITE

TELECOM 342
COMPET 1139
MI 1005
CODEC 2196

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0046(COD)

DOPIS

Pošiljatelj:	Odbor stalnih predstavnikov (1. del)
Prejemnik:	Svet
Št. predh. dok.:	15461/23
Št. dok. Kom.:	6845/23
Zadeva:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev gigabitnih elektronskih komunikacijskih omrežij in razveljavitvi Direktive 2014/61/EU (Akt o gigabitni infrastrukturi) – splošni pristop

I. UVOD

1. Komisija je 23. februarja 2023 sprejela predlog uredbe o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev gigabitnih elektronskih komunikacijskih omrežij in razveljavitvi Direktive 2014/61/EU (Akt o gigabitni infrastrukturi)¹.

¹ Dok. 6845/23.

2. Glavni cilj predloga, ki temelji na členu 114 PDEU, je znižati nepotrebno visoke stroške za postavitev elektronske komunikacijske infrastrukture, ki so delno posledica postopkov izdaje dovoljenj pred postavitvijo ali nadgradnjo omrežij, pospešiti njihovo postavitev, zagotoviti pravno varnost in preglednost ter zagotoviti operaterjem javnih elektronskih komunikacijskih omrežij učinkovitejše postopke načrtovanja in postavitve.

II. DELO V DRUGIH INSTITUCIJAH

3. V Evropskem parlamentu je bil za odbor, pristojen za to zadevo, imenovan Odbor za industrijo, raziskave in energetiko (ITRE). Poročevalec je poslanec Evropskega parlamenta Alin Mituta (Renew Europe, RO). Poslanci so o mandatu glasovali na plenarnem zasedanju 3. oktobra 2023.
4. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje o predlogu predložil 12. julija 2023. Evropski odbor regij je sklenil, da ne bo dal mnenja o predlogu.

III. DELO V OKVIRU SVETA

5. V Svetu je bila za obravnavo predloga zadolžena Delovna skupina za telekomunikacije in informacijsko družbo (v nadaljnjem besedilu: Delovna skupina TELECOM). Predsedstvo je pripravilo štiri kompromisne predloge, o katerih je Delovna skupina TELECOM razpravljala na trinajstih sejah med 7. marcem in 14. novembrom 2023.
6. Delovna skupina TELECOM se je na zadnji seji 14. novembra 2023 dogovorila, da bo besedilo predloga posredovala Odboru stalnih predstavnikov.

7. Coreper je 22. novembra 2023 potrdil besedilo iz priloge k temu dopisu in sklenil, da ga predloži Svetu, ter Svetu predlaga, naj na seji Sveta PTE (telekomunikacije) 5. decembra 2023 sprejme splošni pristop glede predloga.

IV. ZAKLJUČEK

8. Svet naj na seji Sveta PTE (telekomunikacije) 5. decembra 2023 sprejme splošni pristop glede predloga o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev gigabitnih elektronskih komunikacijskih omrežij in razveljavitvi Direktive 2014/61/EU (Akt o gigabitni infrastrukturi) iz priloge k temu dokumentu.

2023/0046 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve gigabitnih elektronskih komunikacijskih omrežij
in razveljavitvi Direktive 2014/61/EU (Akt o gigabitni infrastrukturi)**

Besedilo velja za EGP

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij³,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Digitalno gospodarstvo v zadnjem desetletju močno spreminja notranji trg. Vizija Unije je digitalno gospodarstvo, ki zagotavlja trajnostne gospodarske in družbene koristi na podlagi odlične in varne povezljivosti za vse in povsod v Evropi. Kakovostna digitalna infrastruktura, ki temelji na zelo visokozmogljivih omrežjih, je temelj skoraj vseh sektorjev sodobnega in inovativnega gospodarstva. Je strateškega pomena za socialno in teritorialno kohezijo ter na splošno za konkurenčnost Unije in njen vodilni položaj na digitalnem področju. Zato bi bilo treba ljudem ter zasebnemu in javnemu sektorju omogočiti vključitev v digitalno gospodarstvo.

² UL C,, str.

³ UL C,, str.

- (2) Hiter razvoj tehnologij, eksponentno povečevanje širokopasovnega prometa in vse večja rast povpraševanja po naprednih zelo visokozmogljivih povezavah so se med pandemijo COVID-19 še povečali. Zato so bili cilji, določeni v digitalni agendi leta 2010⁴, večinoma doseženi, vendar so tudi zastareli. Delež gospodinjstev, ki imajo dostop do interneta s hitrostjo 30 Mb/s, se je povečal z 58,1 % leta 2013 na 90 % leta 2022. Razpoložljivost samo 30 Mb/s ni več primerna za prihodnost in ni usklajena z novimi cilji iz Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ za zagotavljanje povezljivosti in splošne razpoložljivosti zelo visokozmogljivih omrežij. Zato je EU v Sklepu (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta⁶ določila posodobljene cilje do leta 2030, ki bolje ustrezajo pričakovanim potrebam po povezljivosti v prihodnosti, ko bi morala biti vsa evropska gospodinjstva pokrita z gigabitnim omrežjem, vsa naseljena območja pa z omrežjem 5G.
- (3) Za dosego teh ciljev so potrebne politike za pospešitev in znižanje stroškov postavitve zelo visokozmogljivih fiksnih in brezžičnih omrežij po vsej Uniji, vključno z ustreznim načrtovanjem in usklajevanjem ter zmanjšanjem upravnih bremen.
- (4) *črtano*
- (5) Postavitev zelo visokozmogljivih omrežij (kot so opredeljena v Direktivi (EU) 2018/1972) po vsej Uniji zahteva obsežne naložbe, njihov pomemben delež pa so stroški nizkih gradbenih del. Skupna uporaba fizične infrastrukture bi omejila nujnost dragih nizkih gradbenih del in povečala učinkovitost postavitve naprednih širokopasovnih omrežij.
- (6) Glavni del stroškov za postavitev zelo visokozmogljivih omrežij se lahko pripiše neučinkovitostim v postopku postavitve v zvezi z: (i) uporabo obstoječe pasivne infrastrukture (na primer kanalov, vodov, vstopnih jaškov, omaric, drogov, stebrov, anten, stolpov in drugih podpornih objektov), (ii) ozkim grlom, povezanim z usklajevanjem gradbenih del, (iii) obremenjujočim upravnim postopkom za izdajo dovoljenj in (iv) ozkim grlom, povezanim z napeljavo omrežij v stavbah, kar postavlja precejšnje finančne ovire predvsem za podeželska območja.

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, 19.5.2010, COM(2010) 245.

⁵ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

⁶ Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030 (UL L 323, 19.12.2022, str. 4).

- (7) Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁷, sprejeta kot odziv na nujnost znižanja stroškov postavitve širokopasovnih omrežij, je vključevala ukrepe za souporabo infrastrukture, usklajevanje gradbenih del in zmanjšanje upravnih bremen. Evropski svet je v sklepih o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope z dne 9. junija 2020, da bi dodatno olajšal postavitve zelo visokozmogljivih omrežij, vključno z optičnimi vlakni in 5G, pozval k svežnji dodatnih ukrepov za podporo sedanjim in nastajajočim potrebam postavitve omrežij, med drugim s pregledom Direktive 2014/61/EU.
- (8) Ukrepi iz Direktive 2014/61/EU so prispevali k cenejši postavitvi elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti. Vendar bi bilo treba te ukrepe okrepiti, da bi še dodatno zmanjšali stroške in pospešili postavitve omrežij.
- (9) Ukrepi, namenjeni učinkovitejši uporabi obstoječe javne in zasebne infrastrukture ter zmanjšanju stroškov in ovir pri izvajanju novih nizkih gradbenih del, bi morali bistveno prispevati k hitri in obsežni postavitvi zelo visokozmogljivih omrežij. Ti ukrepi bi morali ohraniti učinkovito konkurenco, ne da bi pri tem škodovali zaščiti, varnosti in brezhibnemu delovanju obstoječe infrastrukture.
- (10) Nekaterе države članice so sprejele ukrepe za znižanje stroškov postavitve širokopasovnih omrežij, ki so celo presegali določbe Direktive 2014/61/EU. Vendar se ti ukrepi med državami članicami še vedno zelo razlikujejo in so imeli po vsej Uniji različne rezultate. Z okrepitevijo nekaterih od teh ukrepov po vsej Uniji in sprejetjem novih okrepljenih ukrepov bi lahko precej prispevali k boljšemu delovanju enotnega digitalnega trga. Poleg tega razlike v regulativnih zahtevah in nedosledno izvajanje pravil Unije včasih preprečujejo sodelovanje med podjetji za izvajanje gospodarskih javnih služb. Razlike lahko ustvarijo tudi ovire za vstop novih podjetij, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali pripadajoče zmogljivosti ali so za to pooblaščen, kot je opredeljeno v Direktivi (EU) 2018/1972 („operaterji“). Te razlike lahko tudi onemogočijo nove poslovne priložnosti, kar ovira razvoj notranjega trga za uporabo in postavitve fizičnih infrastruktur za zelo visokozmogljiva omrežja. Poleg tega ukrepi, o katerih se uradno obvesti v nacionalnih časovnih načrtih in poročilih o izvajanju, ki so jih države članice sprejele v skladu s Priporočilom Komisije (EU) 2020/1307⁸, ne zajemajo vseh področij Direktive 2014/61/EU ter ne obravnavajo vseh zadev na dosleden in celovit način. Tako je kljub temu, da je sprejemanje ukrepov v celotnem postopku postavitve in v vseh sektorjih ključno, da se doseže celosten in znaten učinek.

⁷ Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti (UL L 155, 23.5.2014, str. 1).

⁸ Priporočilo Komisije (EU) 2020/1307 z dne 18. septembra 2020 o skupnem naboru orodij za znižanje stroškov postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ter zagotavljanje pravočasnega in naložbam prijaznega dostopa do radiofrekvenčnega spektra 5G za spodbujanje povezanosti in podporo okrevanju gospodarstva po krizi zaradi COVID-19 v Uniji (UL L 305, 21.9.2020, str. 33).

- (11) Cilj te uredbe je okrepiti in uskladiti pravice in obveznosti, ki se uporabljajo po vsej Uniji, da bi pospešili postavitve zelo visokozmogljivih omrežij in medsektorsko usklajevanje, vključno s hrbteničnimi omrežji in omrežji, pripravljenimi na 5G. To bo podjetjem, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščen, pomagalo doseči ekonomije obsega. Pomanjkanje visokokakovostne povezljivosti v Uniji lahko močno vpliva na čezmejno trgovino in zagotavljanje storitev, saj je mogoče številne storitve zagotavljati le, če je v Uniji vzpostavljeno ustrezno zmogljivo omrežje. Ta uredba zagotavlja boljše enake konkurenčne pogoje, vendar pa ne preprečuje strožjih ali podrobnejših nacionalnih predpisov v skladu s pravom Unije, ki so namenjeni spodbujanju skupne uporabe obstoječe fizične infrastrukture ali omogočajo učinkovitejšo postavitve nove fizične infrastrukture z dopolnjevanjem ali preseganjem pravic in obveznosti iz te uredbe ter zagotavljajo rešitve za boljše doseganje njenih ciljev. Države članice bi lahko na primer presegle določbe o usklajevanju gradbenih del, tako da bi jih uporabile tudi za zasebno financirane projekte ali da bi zahtevale, da se več informacij o fizični infrastrukturi ali načrtovanih gradbenih delih zagotovi enotni informacijski točki v elektronski obliki, ali z uvedbo krajših rokov, če s tem ne kršijo prava Unije, tudi določb te uredbe.
- (12) Za zagotovitev pravne varnosti, tudi v zvezi s posebnimi regulativnimi ukrepi na podlagi poglavij II do IV naslova II dela II Direktive (EU) 2018/1972 in Direktive 2002/77/ES⁹, bi morale določbe navedenih direktiv prevladati nad to uredbo. Ta uredba ne posega v možnost nacionalnih regulativnih organov, da ohranijo ali uvedejo ukrepe, ki ne spadajo na področje uporabe te uredbe, kot so obveznosti dostopa do ožičenja v stavbah, v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972.
- (13) Za operaterje, zlasti za nove operaterje, je lahko učinkoviteje, če pri postavitvi zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti uporabijo obstoječo fizično infrastrukturo, vključno s tisto iz drugih komunalnih sektorjev. To velja zlasti na območjih, kjer ni na voljo ustreznega elektronskega komunikacijskega omrežja ali kjer postavitve nove fizične infrastrukture ni ekonomsko izvedljiva. Poleg tega lahko sinergije med sektorji močno zmanjšajo potrebo po gradbenih delih, povezanih s postavitvijo zelo visokozmogljivih omrežij. Ta ponovna uporaba lahko zmanjša tudi socialne in okoljske stroške, povezane s temi deli, kot so onesnaževanje, hrup in prometni zastoji. Zato se ta uredba ne bi smela uporabljati samo za operaterje, ampak tudi za lastnike ali imetnike pravic do uporabe obsežne in povsod razširjene fizične infrastrukture, primerne za namestitve elementov elektronskih komunikacijskih omrežij, na primer fizičnih omrežij za oskrbo z električno energijo, plinom in vodo, za kanalizacijo in drenažne sisteme, ter ogrevanje in prevozne storitve. V primeru imetnikov pravic to ne spreminja nobenih lastninskih pravic tretjih oseb. Kadar je ustrezno, bi bilo treba v ta namen upoštevati tudi pravice najemnikov.

⁹ Direktiva Komisije 2002/77/ES z dne 16. septembra 2002 o konkurenci na trgih za elektronska komunikacijska omrežja in storitve ([UL L 249, 17.9.2002, str. 21](#)).

- (14) Da bi pospešili postavitve zelo visokozmogljivih omrežij na notranjem trgu, bi bilo treba v tej uredbi določiti pravico podjetij, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali pripadajoče zmogljivosti (vključno s podjetji javnega značaja), do dostopa do fizične infrastrukture, in sicer neodvisno od njene lokacije ter pod poštenimi in razumnimi pogoji v skladu z normalnim uresničevanjem lastninskih pravic. Obveznost zagotovitve dostopa do fizične infrastrukture ne bi smela posegati v pravice lastnikov zemljišča ali stavbe, v kateri je infrastruktura nameščena.
- (15) Zlasti ob upoštevanju hitrega razvoja ponudnikov brezžične fizične infrastrukture, kot so „upravljavci telekomunikacijske infrastrukture“, in njihove vse pomembnejše vloge kot ponudnikov dostopa do fizične infrastrukture, primerne za namestitev elementov brezžičnih elektronskih komunikacijskih omrežij, kot je 5G, bi bilo treba opredelitev „omrežni operater“ razširiti tako, da bi poleg podjetij, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja ali so pooblaščenca za njihovo zagotavljanje, in operaterjev drugih vrst omrežij, kot so prometna, plinska ali električna, vključevala podjetja, ki zagotavljajo pripadajoče zmogljivosti, za katere tako veljajo vse obveznosti in ugodnosti iz uredbe, razen določb o fizični infrastrukturi v stavbi in dostopu.
- (15a) Države članice lahko razširijo obveznosti iz te uredbe na organe, ki ne spadajo na njeno področje uporabe, kot so organizacijske enote, ki v skladu z zakonom niso pravne osebe, imajo pa pravno sposobnost in lahko v celoti sodelujejo v gospodarskih transakcijah, ali podjetja, ki imajo koncesijo, podeljeno s strani javnih organov.
- (16) Zaradi nizke stopnje diferenciacije je lahko v fizičnih delih omrežja pogosto hkrati nameščen širok nabor elementov elektronskih komunikacijskih omrežij, ne da bi vplivali na zagotavljanje glavne storitve in ob minimalnih stroških za prilagoditev. Ti elementi vključujejo elemente, ki lahko v skladu z načelom tehnološke nevtralnosti zagotavljajo zelo visokozmogljiva omrežja. Zato lahko fizična infrastruktura, namenjena samo namestitvi drugih elementov omrežja, ne da bi sama postala aktiven element omrežja, načeloma sprejme elektronske komunikacijske kable, opremo ali druge elemente elektronskih komunikacijskih omrežij, ne glede na trenutno uporabo ali lastništvo, varnostne zadržke ali prihodnje poslovne interese lastnikov infrastrukture. Fizična infrastruktura javnih elektronskih komunikacijskih omrežij bi načeloma lahko sprejela tudi elemente drugih omrežij. Zato lahko operaterji javnih elektronskih komunikacijskih omrežij v ustreznih primerih omogočijo dostop do svojih omrežij za postavitve drugih omrežij. Brez poseganja v vsakokratni splošni interes v zvezi z opravljanjem glavne storitve bi bilo treba spodbujati sinergije med omrežnimi operaterji, da bi pripomogli k hkratnemu uresničevanju digitalnih ciljev iz Sklepa (EU) 2022/2481.

- (17) Brez utemeljene izjeme lahko elementi fizične infrastrukture, ki so v lasti ali pod nadzorom organov javnega sektorja, tudi če niso del omrežja, sprejmejo tudi elemente elektronskih komunikacijskih omrežij in bi v takih primerih morali biti dostopni, da se omogoči namestitvev omrežnih elementov zelo visokozmogljivih omrežij, zlasti brezžičnih omrežij. Primeri elementov fizične infrastrukture so stavbe, vključno z njihovimi strehami in deli njihovih fasad, vhodi v stavbe in vsa druga sredstva, vključno s cestno opremo, kot so ulične svetilke, prometni znaki, semaforji, panoji, nadstrešnice cestninskih postaj, postajališča za avtobuse in tramvaje ter postaje podzemne železnice in železniške postaje. Države članice morajo opredeliti posebne kategorije fizične infrastrukture na svojem ozemlju, ki so v lasti organov javnega sektorja ali pod njihovim nadzorom in za katere obveznosti dostopa ne morejo veljati, na primer zaradi arhitekturne, zgodovinske, verske ali okoljske vrednosti.
- (18) Ta uredba ne bi smela posegati v posebne zaščitne ukrepe za zagotavljanje nacionalne varnosti, varnosti in javnega zdravja, varnosti in celovitosti omrežij, zlasti kritične infrastrukture, kot je opredeljena v nacionalnem pravu, ter za preprečevanje vpliva na glavno storitev, ki jo opravlja omrežni operater, zlasti pri omrežjih za oskrbo z vodo, namenjeno za prehrano ljudi. Vendar bi lahko splošna pravila nacionalne zakonodaje, ki omrežnim operaterjem prepovedujejo pogajanja s podjetji, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja ali pripadajoče zmogljivosti ali so za to pooblaščen, onemogočila vzpostavitev trga za dostop do fizične infrastrukture. Zato bi bilo treba taka splošna pravila odpraviti. Poleg tega ukrepi iz te uredbe državam članicam ne bi smeli preprečevati, da v skladu z veljavnim pravom Unije izvajalce gospodarskih javnih storitev spodbujajo k zagotavljanju dostopa do infrastrukture, tako da prihodke, ki izvirajo iz te storitve, izključijo iz osnove za izračun tarife za končne uporabnike za njihovo glavno dejavnost ali dejavnosti.
- (19) Da bi zagotovili pravno varnost in preprečili nesorazmerna bremena za omrežne operaterje zaradi hkratne uporabe dveh različnih režimov dostopa do iste fizične infrastrukture, za fizično infrastrukturo, za katero veljajo obveznosti dostopa, ki jih uvedejo nacionalni regulativni organi v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972, ali obveznosti dostopa, ki izhajajo iz uporabe pravil Unije o državni pomoči, ne bi smele veljati obveznosti dostopa iz te uredbe, dokler se uporabljajo take obveznosti dostopa. Vendar bi se morala ta uredba uporabljati, kadar nacionalni regulativni organ uvede obveznost glede dostopa v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972, ki omejuje uporabo zadevne fizične infrastrukture. To bi se na primer lahko zgodilo, kadar operater, ki namerava priključiti bazne postaje, zaprosi za dostop do obstoječe fizične infrastrukture, za katero so na trgu za dostop do veleprodajnih namenskih zmogljivosti uvedene obveznosti dostopa¹⁰.

¹⁰ Priporočilo Komisije (EU) 2020/2245 z dne 18. decembra 2020 o upoštevnih trgih izdelkov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodne regulacije v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah, 18.12.2020, C(2020) 8750, (UL L 439, 29.12.2020, str. 23).

- (20) Da bi zagotovili sorazmernost in ohranili naložbene spodbude, bi moral imeti omrežni operater ali organ javnega sektorja pravico, da iz objektivnih in utemeljenih razlogov zavrne dostop do določene fizične infrastrukture. Tako bi bila lahko fizična infrastruktura, do katere je bil zaprosen dostop, tehnično neprimerna zaradi posebnih okoliščin ali zaradi trenutnega pomanjkanja ustreznega prostora ali zaradi načrtov, da se ta prostor uporabi za druge namene, kar je mogoče zadostno dokazati, na primer z javno dostopnimi naložbenimi načrti. Da bi se izognili morebitnemu izkrivljanju konkurence ali vsakršni morebitni zlorabi pogojev za zavrnitev dostopa, bi morala biti vsaka taka zavrnitev ustrezno utemeljena ter temeljiti na objektivnih in podrobnih razlogih. Taki razlogi se na primer ne bi šteli za objektivne, če je podjetje, ki zagotavlja elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, postavilo fizično infrastrukturo zaradi usklajevanja gradbenih del z omrežnim operaterjem, ki ni operater elektronskega komunikacijskega omrežja, in zavrne dostop na podlagi domnevnega pomanjkanja razpoložljivega prostora za namestitev elementov zelo visokozmogljivih omrežij, ki je posledica odločitev podjetja pod njegovim nadzorom. V takem primeru lahko pride do izkrivljanja konkurence, če na območju, do katerega je bil zaprosen dostop, ni drugega zelo visokozmogljivega omrežja. Podobno bi lahko v posebnih okoliščinah souporaba infrastrukture ogrozila varnost ali javno zdravje, celovitost in varnost omrežja, vključno s kritično infrastrukturo, ali bi ogrozila opravljanje storitev, ki se primarno zagotavljajo z uporabo iste infrastrukture. Poleg tega ima lahko dostop do osnovne fizične infrastrukture v primerih, ko omrežni operater že zagotavlja izvedljiv alternativni način pasivnega veleprodajnega fizičnega dostopa do elektronskih komunikacijskih omrežij, ki bi ustrezal potrebam prosilca za dostop, kot so neuporabljena optična vlakna ali razvezava optičnih vlaken, negativen ekonomski učinek na poslovni model operaterja omrežja, zlasti operaterjev, ki zagotavljajo izključno veleprodajni dostop, in ga odvrčal od naložb. Ta uredba državam članicam ne preprečuje omejevanja pogojev za zavrnitev dostopa na podlagi obstoja alternativne ponudbe neuporabljenih optičnih vlaken ali razvezav optičnih vlaken, kadar taki izdelki na zadevnem trgu ne bi predstavljali izvedljivega alternativnega načina pasivnega veleprodajnega fizičnega dostopa do elektronskih komunikacijskih omrežij. Prav tako lahko povzroči tveganje neučinkovitega podvajanja fizične infrastrukture. Pri oceni poštenega in razumnega značaja pogojev za tak alternativni način veleprodajnega fizičnega dostopa bi bilo treba med drugim upoštevati osnovni poslovni model podjetja, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen in ki omogoča dostop, in nujnost preprečevanja kakršne koli krepitve morebitne pomembne tržne moči katere koli strani ter ali ponudnik dostopa poveže ali zveže dostop s storitvami, ki niso nujno potrebne. Da bi ohranili naložbene spodbude ter preprečili negativne in nenamerne ekonomske učinke na poslovni model operaterja, ki je prvi na trgu, pri postavitvi omrežij z optiko do prostorov (FTTP), zlasti na podeželskih območjih, bi lahko države članice določile, da kadar podjetje, ki zagotavlja elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, išče dostop do edinega optičnega omrežja, ki obstaja na njegovem ciljnem območju pokritosti, lahko ponudnik dostopa zavrne dostop do svoje fizične infrastrukture, če pod poštenimi in razumnimi pogoji zagotavlja izvedljiv alternativni način veleprodajnega aktivnega dostopa, ki je primeren za zagotavljanje zelo visokozmogljivih omrežij.

- (21) Da bi olajšali ponovno uporabo obstoječe fizične infrastrukture, kadar operaterji zaprosijo za dostop na določenem območju, bi morali omrežni operaterji in organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, pripraviti ponudbo za souporabo zmogljivosti pod poštenimi in razumnimi pogoji, vključno s ceno, razen če se dostop zavrne zaradi objektivnih in utemeljenih razlogov. Tudi od organov javnega sektorja bi bilo treba zahtevati, da ponudijo dostop pod nediskriminatornimi pogoji. Odvisno od okoliščin bi lahko na pogoje, pod katerimi se tak dostop odobri, vplivalo več dejavnikov. Ti pogoji bi morali zagotoviti, da imajo ponudniki dostopa pošteno priložnost, da dosežejo pošteno donosnost naložb in povračilo stroškov, ki jih imajo zaradi zagotavljanja dostopa, in lahko vključujejo: (i) morebitne dodatne stroške vzdrževanja in prilagoditve; (ii) morebitne preventivne zaščitne ukrepe, ki jih je treba sprejeti zaradi omejevanja škodljivih vplivov na zaščito, varnost in celovitost omrežja; (iii) morebitne posebne določbe o odgovornosti v primeru škode; (iv) uporabo morebitnih javnih subvencij, odobrenih za postavitev infrastrukture, vključno s posebnimi pogoji, ki so vezani na subvencije ali določeni v nacionalnem pravu v skladu s pravom Unije; (v) zmožnost zgraditi ali zagotoviti infrastrukturno zmogljivost za izpolnjevanje ali zagotavljanje obveznosti javnih storitev; ter (vi) katere koli omejitve, ki izvirajo iz nacionalnih določb, katerih namen je varstvo okolja, vključno s čim večjim zmanjšanjem vizualnega vpliva infrastrukture, da se zagotovi javna podpora in trajnostna postavitev, javno zdravje, javna varnost ali izpolnitev ciljev iz prostorskega načrtovanja.
- (22) Naložbe v fizično infrastrukturo javnih elektronskih komunikacijskih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti bi morale neposredno prispevati k ciljem iz Sklepa (EU) 2022/2481 in preprečevati oportunistično ravnanje. Zato bi bilo treba pri obveznosti dostopa do obstoječe fizične infrastrukture ali usklajevanju gradbenih del v celoti upoštevati številne dejavnike, kot so (i) ekonomska vzdržnost teh naložb, in sicer na podlagi njihovih profilov tveganja; (ii) dinamika donosov naložbe; (iii) kakršen koli vpliv na konkurenco na naslednjih stopnjah prodajne verige in s tem na cene in donosnost naložbe; (iv) amortizacija sredstev omrežja v času, ko je oddana prošnja za dostop; (v) kateri koli posel, ki je bil podlaga naložbi, zlasti v fizično infrastrukturo, ki se uporablja za opravljanje storitev zelo visokozmogljivega omrežja; ter (vi) katera koli možnost za skupno postavitev, ki je bila predhodno ponujena prosilcu za dostop. Glede na to, da cene in pogoje določajo omrežni operaterji in organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, bi lahko bodisi ponudniki dostopa bodisi organi za reševanje sporov uporabili nekatere obstoječe pogodbe in komercialne pogoje, o katerih so se dogovorili prosilci za dostop in ponudniki dostopa, kot primerjalni faktor, da bi ugotovili, ali so cene in pogoji pošteni in razumni, kajti odražajo tržne cene in pogoje.
- (23) Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, morda nimajo dovolj sredstev, izkušenj ali potrebnega tehničnega znanja za pogajanja z operaterji o dostopu. Za olajšanje dostopa do fizične infrastrukture teh organov javnega sektorja bi bil lahko imenovan organ, ki bi usklajeval prošnje za dostop, zagotavljal pravno in tehnično svetovanje za pogajanja o pogojih dostopa ter prek enotne informacijske točke zagotavljal ustrezne informacije o taki fizični infrastrukturi. Usklajevalni organ bi lahko organom javnega sektorja pomagal tudi pri pripravi vzorčnih pogodb ter spremljal izid in trajanje postopka prošenj za dostop. Organ bi lahko pomagal tudi pri sporih glede dostopa do fizične infrastrukture, ki je v lasti organov javnega sektorja ali jo ti nadzorujejo.

- (24) Države članice lahko zagotovijo smernice za uporabo določb o dostopu do fizične infrastrukture, tudi o uporabi poštenih in razumnih pogojev. Pri pripravi smernic bi bilo treba ustrezno upoštevati mnenja deležnikov. Kadar se organi, imenovani za izdajo smernic, razlikujejo od nacionalnih organov za reševanje sporov, bi bilo treba stališča slednjih ustrezno upoštevati.
- (25) Operaterji bi morali imeti na podlagi prošnje dostop do osnovnih informacij o fizični infrastrukturi in načrtovanih gradbenih delih na območju postavitve. To jim bo omogočilo učinkovito načrtovanje postavitve zelo visokozmogljivih omrežij in zagotavljanje najučinkovitejše uporabe obstoječe fizične infrastrukture, primerne za postavitev takih omrežij, in načrtovanih gradbenih del. Te osnovne informacije so pogoj za oceno potenciala uporabe obstoječe fizične infrastrukture ali usklajevanja načrtovanih gradbenih del na določenem območju, pa tudi za zmanjšanje škode na kateri koli obstoječi fizični infrastrukturi. Glede na število vključenih deležnikov (ki pokrivajo javno in zasebno financirana gradbena dela ter po potrebi obstoječo fizično infrastrukturo) in zaradi lažjega dostopa do teh informacij (med sektorji in mejami) bi morali omrežni operaterji in organi javnega sektorja, za katere veljajo obveznosti glede preglednosti, nemudoma in v roku, dati na voljo takšne najnovejše osnovne informacije prek enotne informacijske točke. To bo poenostavilo upravljanje prošenj za dostop do takih informacij in operaterjem omogočilo, da izrazijo svoj interes za dostop do fizične infrastrukture ali usklajevanje gradbenih del, pri katerih je čas odločilnega pomena. Osnovne informacije o načrtovanih gradbenih delih bi bilo treba dati na voljo prek enotne informacijske točke takoj, ko so informacije na voljo zadevnemu omrežnemu operaterju, v vsakem primeru, in kadar so potrebna dovoljenja, pa najpozneje tri mesece pred prvo predložitvijo vloge za dovoljenje pristojnim organom.
- (26) Osnovne informacije bi morale biti takoj na voljo prek enotne informacijske točke pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji, tako da lahko operaterji predložijo svoje prošnje za informacije. Enotno informacijsko točko bi lahko sestavljalo odložišče informacij v elektronski obliki, kjer je mogoče dostopati do informacij ali jih dajati na voljo in vlagati prošnje prek spleta z uporabo digitalnih orodij, kot so spletna mesta, elektronski naslovi, digitalne aplikacije in digitalne platforme. Informacije, ki so na voljo, so lahko omejene zaradi zagotavljanja varnosti in celovitosti omrežja, zlasti kritične infrastrukture, nacionalne varnosti ali zaščite zakonitih operativnih in poslovnih skrivnosti. Ni nujno, da enotna informacijska točka gosti informacije, če zagotovi, da so na voljo povezave do drugih digitalnih orodij, kot so spletni portali, digitalne platforme, podatkovne zbirke ali digitalne aplikacije, kjer so informacije shranjene. V skladu s tem se lahko predvidijo različni modeli za enotno informacijsko točko. Enotna informacijska točka lahko zagotavlja dodatne funkcionalnosti, kot je dostop do dodatnih informacij ali podpora postopku prošenj za dostop do obstoječe fizične infrastrukture ali za usklajevanje gradbenih del.

- (27) Poleg tega, če je prošnja razumna, bi morala biti operaterjem dana možnost, da pod preglednimi, sorazmernimi in nediskriminatornimi pogoji ter brez poseganja v zaščitne ukrepe, sprejete za zagotavljanje varnosti in celovitosti omrežja, varovanje zaupnosti ter operativnih in poslovnih skrivnosti, opravijo preglede na kraju samem in zaprosijo za informacije o načrtovanih gradbenih delih, zlasti če je to potrebno zaradi možnosti souporabe obstoječe fizične infrastrukture ali usklajevanja gradbenih del.
- (28) Prek enotnih informacijskih točk bi bilo treba spodbujati večjo preglednost načrtovanih gradbenih del. To je mogoče doseči s preusmerjanjem operaterjev na take informacije, kadar koli so na voljo. Preglednost bi se lahko uveljavila tudi tako, da se vloge za izdajo dovoljenja pogojujejo z dajanjem na voljo informacij o načrtovanih gradbenih delih najprej prek enotne informacijske točke.
- (29) Diskrecijska pravica držav članic, da naloge enotnih informacijskih točk dodelijo več kot enemu pristojnemu organu, ne bi smela vplivati na njihovo sposobnost učinkovitega izvajanja teh nalog. Če je v državi članici vzpostavljenih več enotnih informacijskih točk, bi morala enotna nacionalna digitalna vstopna točka, sestavljena iz skupnega uporabniškega vmesnika, zagotoviti nemoten elektronski dostop do vseh enotnih informacijskih točk. Enotna informacijska točka bi morala biti v celoti digitalizirana in zagotavljati preprost dostop do ustreznih digitalnih orodij. To bo omrežnim operaterjem in organom javnega sektorja omogočilo uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe. To vključuje hiter dostop do osnovnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi in načrtovanih gradbenih delih, splošnih pogojih omrežnih operaterjev za dostop do obstoječe fizične infrastrukture, elektronskih upravnih postopkih za izdajo dovoljenj in pravic poti ter veljavnih pogojih in postopkih. Kot del teh osnovnih informacij bi morala enotna informacijska točka omogočati dostop do georeferenciranih informacij o lokaciji obstoječe fizične infrastrukture in načrtovanih gradbenih del. Države članice bi morale za olajšanje tega zagotoviti avtomatizirana digitalna orodja za predložitev georeferenciranih informacij in orodja za pretvorbo v podprte oblike podatkov. Ta orodja bi bila lahko na voljo omrežnim operaterjem in organom javnega sektorja, odgovornim za zagotavljanje teh informacij prek enotne informacijske točke. Če so georeferencirani podatki o lokaciji na voljo prek drugih digitalnih orodij, kot je geoportal INSPIRE v skladu z Direktivo 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹¹, bi lahko enotna informacijska točka zagotovila uporabniku prijazen dostop do teh informacij.

¹¹ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

- (30) Da bi zagotovili sorazmernost in varnost, zahteve po dajanju na voljo informacij o obstoječi fizični infrastrukturi prek enotne informacijske točke ni treba uporabiti iz istih razlogov, kot so tisti, ki upravičujejo zavrnitev prošnje za dostop. Poleg tega bi lahko bilo dajanje na voljo informacij o obstoječi fizični infrastrukturi prek enotne informacijske točke v zelo posebnih primerih za omrežne operaterje in organe javnega sektorja obremenjujoče ali nesorazmerno. To bi se lahko zgodilo na primer, kadar kartiranje zadevnih sredstev še ni na voljo in bi bilo zelo drago ali kadar se pričakuje, da bo na nekaterih območjih države članice ali v zvezi z določeno posebno fizično infrastrukturo zelo malo prošenj za dostop. Kadar se na podlagi analize stroškov in koristi izkaže, da je zagotavljanje informacij nesorazmerno, omrežni operaterji in organi javnega sektorja ne bi smeli biti zavezani dajanju na voljo takih informacij. Države članice bi morale tako analizo stroškov in koristi opraviti na podlagi posvetovanja z deležniki o povpraševanju po dostopu do obstoječe fizične infrastrukture, analizo pa bi bilo treba redno posodablјati. Postopek posvetovanja in njegov izid bi morala biti javno dostopna prek enotne informacijske točke.
- (31) Za zagotovitev skladnosti bi se morali pristojni organi, ki opravljajo naloge enotne informacijske točke, nacionalni regulativni organi, ki opravljajo svoje naloge v skladu z Direktivo (EU) 2018/172, ali drugi pristojni organi, kot so nacionalni, regionalni ali lokalni organi, pristojni za kataster ali izvajanje Direktive 2007/2/ES (INSPIRE), po potrebi posvetovati in sodelovati med seboj. Namen takega sodelovanja bi moral biti čim bolj zmanjšati trud pri izpolnjevanju obveznosti glede preglednosti, ki jih imajo omrežni operaterji in organi javnega sektorja, vključno s podjetji, določenimi kot podjetja s pomembno tržno močjo (v nadaljnjem besedilu: operaterji s pomembno tržno močjo), da dajo na voljo informacije o svoji fizični infrastrukturi. Kadar se zahteva drugačen nabor podatkov o fizični infrastrukturi operaterja s pomembno tržno močjo, bi moralo tako sodelovanje omogočiti vzpostavitev koristnih medsebojnih povezav in sinergij med podatkovno zbirko, povezano s pomembno tržno močjo, in enotno informacijsko točko ter sorazmernih skupnih praks zbiranja in zagotavljanja podatkov, da se zagotovijo rezultati, ki so preprosto primerljivi. Cilj sodelovanja bi moral biti tudi lažji dostop do informacij o fizični infrastrukturi glede na nacionalne okoliščine. Če se regulativne obveznosti spremenijo ali umaknejo, bi morale prizadete strani imeti možnost, da se dogovorijo o najboljših rešitvah za prilagoditev zbiranja in zagotavljanja podatkov o fizični infrastrukturi novim veljavnim regulativnim zahtevam.
- (32) Države članice se lahko odločijo, da se obveznost glede preglednosti pri usklajevanju gradbenih del ne uporablja za gradbena dela zaradi nacionalne varnosti ali v izrednih razmerah. To bi lahko veljalo za gradbena dela, ki se izvajajo, če obstaja tveganje javne nevarnosti zaradi degradacijskih procesov na nizkih gradbenih delih in pripadajočih napeljavah, ki so posledica uničujočih naravnih ali človeških dejavnikov in so potrebni za zagotovitev njihove varnosti ali za njihovo rušenje. Države članice bi morale zaradi preglednosti dati na voljo informacije o vrstah gradbenih del, ki spadajo v te okoliščine, prek enotne informacijske točke.

- (33) Da bi zagotovili znatne prihranke in čim bolj zmanjšali nevšečnosti na območju, ki ga zadeva postavitve novih elektronskih komunikacijskih omrežij, bi bilo treba prepovedati regulativne omejitve, ki praviloma preprečujejo pogajanja med omrežnimi operaterji o dogovorih o usklajevanju gradbenih del za postavitve zelo visokozmogljivih omrežij. Če se gradbena dela ne financirajo iz javnih sredstev, ta uredba ne bi smela posegati v možnost omrežnih operaterjev, da sklenejo dogovore o usklajevanju gradbenih del v skladu s svojimi naložbenimi in poslovnimi načrti ter želeno časovno razporeditvijo.
- (34) Države članice bi morale čim bolj povečati skupno korist gradbenih del, ki se v celoti ali delno financirajo iz javnih sredstev, tako da bi izkoristile pozitivne zunanje učinke teh del za različne sektorje ter zagotovile enake možnosti za souporabo obstoječe in načrtovane fizične infrastrukture za postavitve zelo visokozmogljivih omrežij. To ne bi smelo negativno vplivati na osnovni namen gradbenih del, ki se financirajo iz javnih sredstev. Vendar bi moral omrežni operater, ki neposredno ali posredno (na primer prek podizvajalca) izvaja zadevna gradbena dela, pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji ugoditi pravočasnim in razumnim prošnjam za usklajevanje postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij. Operater, ki je zaprosil za usklajevanje, bi moral na primer kriti vse dodatne stroške, tudi tiste, ki nastanejo zaradi zamud, in omejiti spremembe prvotnih načrtov na najmanjši možni obseg. Take določbe ne bi smele vplivati na pravico držav članic, da rezervirajo zmogljivosti elektronskih komunikacijskih omrežij, tudi v primeru, ko ni posebnih prošenj. To bo državam članicam omogočilo, da zadovoljijo prihodnje potrebe po fizični infrastrukturi in čim bolj povečajo vrednost gradbenih del ali sprejmejo ukrepe, ki operaterjem drugih tipov omrežij, na primer prometnih, plinskih ali električnih, dajejo podobne pravice do usklajevanja gradbenih del.
- (35) V nekaterih primerih, zlasti pri postavitvah na podeželskih, oddaljenih ali redko poseljenih območjih, bi lahko obveznost usklajevanja gradbenih del ogrozila finančno izvedljivost takih postavitvev in sčasoma odvrnila naložbe, izvedene pod tržnimi pogoji. Zato se lahko prošnja za usklajevanje gradbenih del podjetju, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, v posebnih okoliščinah šteje za nerazumno. To bi moralo veljati zlasti, če podjetje, ki je zaprosilo in ki zagotavlja elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, ni izrazilo namere, da bo na tem območju postavilo zelo visokozmogljiva omrežja (nova postavitve, nadgradnja ali razširitev omrežja), in če je obstajala napoved postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ali poziv, da izrazi namero o tem, na določenih območjih (v skladu s členom 22 Direktive (EU) 2018/1972) ali javno posvetovanje na podlagi pravil Unije o državni pomoči. Če je bilo teh napovedi, pozivov in/ali javnih posvetovanj več, bi bilo treba upoštevati le to, da ob zadnji priložnosti, ki zajema obdobje, v katerem je bila vložena prošnja za usklajevanje gradbenih del, ni bil izražen interes. Za zagotovitev možnosti dostopa do postavljene infrastrukture v prihodnosti bi moralo podjetje, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen in ki izvaja gradbena dela, ob upoštevanju zahtev glede zmogljivosti, ki jih izrazi podjetje, ki vloži prošnjo za usklajevanje gradbenih del, in po potrebi smernic držav članic zagotoviti, da bo postavilo fizično infrastrukturo z zadostno zmogljivostjo. To ne posega v pravila in pogoje, povezane z dodeljevanjem javnih sredstev in uporabo pravil o državni pomoči.

- (35a) Države članice se lahko odločijo, da ne bodo uporabljale določb te uredbe o usklajevanju gradbenih del, vključno s preglednostjo, za gradbena dela, ki imajo omejeno področje uporabe, na primer v smislu vrednosti, velikosti ali trajanja. To bi lahko bila na primer gradbena dela, ki trajajo manj kot 48 ur, gradbena dela, pri katerih se izvajajo mikro izkopi, ali pa so nujnega značaja.
- (36) Države članice lahko zagotovijo smernice za uporabo določb o usklajevanju civilnega dela, tudi določb o porazdelitvi stroškov. Pri pripravi smernic bi bilo treba ustrezno upoštevati mnenja deležnikov in nacionalnih organov za reševanje sporov.
- (37) Učinkovito usklajevanje lahko pomaga zmanjšati stroške in zamude ter motnje pri postavitvi, ki jih lahko povzročijo težave na kraju samem. Eden od primerov, kjer lahko usklajevanje gradbenih del prinese očitne koristi, so medsektorski projekti, med drugim v okviru vseevropskega energetskega omrežja (TEN-E) in vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T), za postavitve koridorjev 5G ob prometnih poteh, kot so ceste, železnice in celinske plovne poti. Pri teh projektih je lahko pogosto potrebno tudi usklajevanje ali sooblikovanje projekta, ki temelji na zgodnjem sodelovanju med udeleženci projekta. V okviru sooblikovanja se lahko udeležene strani pred usklajevanjem gradbenih del vnaprej dogovorijo o poteh postavitve fizične infrastrukture ter tehnologiji in opremi, ki jo je treba uporabiti. Zato bi bilo treba prošnjo za usklajevanje gradbenih del vložiti čim prej.
- (38) Za zaščito nacionalnih splošnih interesov in splošnih interesov Unije je lahko potrebnih več različnih dovoljenj za postavitve elementov elektronskih komunikacijskih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti. Ta dovoljenja lahko vključujejo dovoljenja za izkop, gradnjo, prostorsko načrtovanje, okoljevarstvena in druga dovoljenja ter pravice poti. Število dovoljenj in odobritev pravic poti, potrebnih za postavitve različnih tipov elektronskih komunikacijskih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, ter lokalna narava postavitve bi lahko vključevali uporabo različnih postopkov in pogojev, kar lahko povzroči težave pri postavitvi omrežja. Zato bi bilo treba za olajšanje postavitve vsa pravila o pogojih in postopkih, ki se uporabljajo za izdajo dovoljenj in odobritev pravic poti, racionalizirati in uskladiti na nacionalni ravni. Vse informacije o postopkih in splošnih pogojih, veljavnih za izdajo dovoljenj za gradbena dela in odobritev pravic poti, bi morale biti dostopne prek enotnih informacijskih točk, pri čemer vsak pristojni organ v skladu z načelom subsidiarnosti ohrani pravico, da je vključen v sprejemanje odločitev in je zanje še naprej pooblaščen. S tem bi lahko zmanjšali zapletenost ter povečali učinkovitost in preglednost za vse operaterje, zlasti za nove udeležence in manjše operaterje, ki niso dejavni na tem področju. Poleg tega bi morali imeti operaterji pravico, da svoje prošnje za dovoljenja in pravice poti predložijo v elektronski obliki prek enotne informacijske točke. Vsak pristojni organ bi moral prosilce obveščati v elektronski obliki o dejanskem stanju vlog za dovoljenje, ki jih je pristojen obravnavati, vključno s tem, ali je bilo dovoljenje izdano ali zavrnjeno, in zagotoviti, da so te informacije prosilcu dostopne prek enotne informacijske točke.

- (39) Postopki za izdajo dovoljenj ne smejo ovirati naložb ali škodovati notranjemu trgu. Zato bi morale države članice zagotoviti, da je odločitev o izdaji ali zavrnitvi izdaje dovoljenj za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti na voljo v štirih mesecih po prejemu popolne prošnje za izdajo dovoljenja. Pravo Unije ali nacionalno pravo, ki določa druge posebne roke ali obveznosti za pravilen potek postopka, kot je javno posvetovanje, potrebno v upravnem postopku za izdajo okoljskega dovoljenja, ali pritožbeni postopek, ki se uporabljajo za postopek izdaje dovoljenja, bi morale prevladati nad rokom iz te uredbe. Pristojni organi postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti ne bi smeli omejevati, ovirati ali narediti ekonomsko manj privlačne. Zlasti ne bi smeli preprečevati vzporednega poteka postopkov za izdajo dovoljenj in odobritev pravic poti, kadar je to mogoče, ali zahtevati, da operaterji pridobijo eno vrsto dovoljenja, preden lahko zaprosijo za druge vrste dovoljenj, kadar to ni upravičeno. Pristojni organi bi morali utemeljiti vsako zavrnitev izdaje dovoljenj ali odobritev pravic poti v okviru svojih pristojnosti na podlagi objektivnih, preglednih, nediskriminatornih in sorazmernih pogojev.
- (40) Pristojni organi morajo ugotoviti popolnost prošnje za dovoljenje v 20 delovnih dneh po njegovem prejemu, da bi se izognili nepotrebnim zamudam. Prošnja za izdajo dovoljenja bi se morala šteti za popolno, če pristojni organ prosilca v tem roku ne pozove, naj predloži morebitne manjkajoče informacije. Kadar so poleg dovoljenj za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij potrebne tudi pravice poti, bi morali pristojni organi z odstopanjem od člena 43 Direktive (EU) 2018/1972 take pravice do poti odobriti v štirih mesecih od prejema prošnje, razen v primerih razlastitve. Druge pravice poti, ki niso potrebne v povezavi z dovoljenji za gradbena dela, bi bilo treba v skladu s členom 43 Direktive (EU) 2018/1972 še naprej odobriti v šestih mesecih.
- (41) Države članice bi morale v skladu z nacionalnim pravom določiti kategorije infrastrukture (kot so drogovi, antene, stebri in podzemni vodi), za katere niso zahtevana gradbena dovoljenja, dovoljenja za izkop ali druge vrste dovoljenj. Tako bi lahko bilo tudi v primeru tehničnih posodobitev obstoječih vzdrževalnih del ali naprav in gradbenih del manjšega obsega, kot so izkopi, in v primeru podaljšanja dovoljenj.
- (42) Za zagotovitev, da se postopki za izdajo takih dovoljenj in odobritev pravic poti zaključijo v razumnih rokih, kot je razvidno iz nekaterih posodobitev in dobrih upravnih praks na nacionalni ravni, je treba pripraviti načela za upravno poenostavitev. Ta bi lahko med drugim vključevala omejitev obveznosti predhodne odobritve na primere, v katerih je ta nujna.

- (43) Da bi olajšali postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij, bi morala biti vsaka pristojbina, povezana z dovoljenjem, razen za pravice poti, omejena na upravne stroške, povezane z obdelavo prošnje za dovoljenje v skladu z načeli iz člena 16 Direktive (EU) 2018/1972. V primeru pravic poti se uporabljajo določbe iz členov 42 in 43 Direktive (EU) 2018/1972. To ne vključuje dodatnih stroškov, ki niso povezani z obravnavo prošnje za dovoljenje, na primer stroškov amortizacije, popravila ali zamenjave javne infrastrukture, ki izhaja iz tega, ali stroškov ukrepov za zagotavljanje javne varnosti med gradbenimi deli, ki jih organi javnega sektorja zaračunavajo operaterju v skladu z nacionalno zakonodajo.
- (44) Doseganje ciljev iz Sklepa (EU) 2022/2481 zahteva, da so do leta 2030 vsi končni uporabniki na fiksni lokaciji pokriti z gigabitnim omrežjem do omrežne priključne točke in vsa poseljena območja pokrita z brezžičnim omrežjem visoke hitrosti naslednje generacije z zmogljivostjo, vsaj enakovredno 5G, v skladu z načelom tehnološke nevtralnosti. Omogočiti bi bilo treba zagotavljanje gigabitnih omrežij do končnega uporabnika s sodobno optično tehnologijo, primerno za prihodnost, ki bi bila ustrezna zlasti za sodobno fizično infrastrukturo v stavbi, točko dostopa v stavbi in napeljavo v stavbi, primerno za prihodnost. Namestitev malih instalacijskih kanalov med gradnjo stavbe ne zviša pretirano prirastnih stroškov, medtem ko je lahko opremljanje stavb z gigabitno infrastrukturo večji del stroškov postavitve gigabitnega omrežja. Zato bi bilo treba vse nove stavbe ali stavbe, ki so predmet večje prenove, ki vključuje strukturne spremembe celotne fizične infrastrukture v stavbi ali njenega znatnega dela, opremiti s fizično infrastrukturo, točko dostopa v stavbi, ki je zlahka dostopna enemu ali več podjetjem, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščenca, in optičnim ožičenjem v stavbi, kar bi končnim uporabnikom omogočilo priključitev na gigabitne hitrosti. Še več, arhitekti bi morali zagotoviti prazne instalacijske kanale od vsakega stanovanja do točke dostopa v stavbi, ki bi bila znotraj ali zunaj večstanovanjske stavbe, kar bi omogočalo priključitev do omrežnih priključnih točk, oziroma, v tisti državi članici, kjer se sme omrežna priključna točka nahajati izven specifične lokacije končnega uporabnika, do fizične točke, kjer se končni uporabnik priključi na dostop do javnega omrežja. Večje prenove obstoječih stavb na lokaciji končnega uporabnika za izboljšanje energijske učinkovitosti (v skladu z Direktivo 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta¹²) zagotavljajo priložnost za posodobitev, da se te stavbe opremijo tudi s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, optičnim ožičenjem v stavbi in točko dostopa v stavbi.
- (44a) Točka dostopa do stavbe bi morala biti zlahka dostopna več operaterjem, tj. dostopna brez pretiranega napora, zlasti kadar se nahaja v stavbi, ne da bi se vzpostavil ali omogočil monopol v stavbi.

¹² Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb (UL L 153, 18.6.2010, str. 13).

- (44b) Določbe v zvezi s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, točko dostopa v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optičnim ožičenjem v stavbi ne izključujejo prisotnosti druge vrste tehnologije v isti fizični infrastrukturi v stavbi. Te določbe ne bi smele vplivati na pravico lastnikov stavb, da stavbo opremijo z ožičenjem v stavbi, poleg optičnega, skupaj z dodatno fizično infrastrukturo v stavbi, na katero se lahko poleg optičnega namesti tudi drugo ožičenje ali drugi elementi elektronskih komunikacijskih omrežij.
- (45) Opremljanje stavbe s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, točko dostopa v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka ali optičnim ožičenjem v stavbi se lahko v posebnih primerih šteje za nesorazmerno glede na stroške, na primer pri nekaterih novih enostanovanjskih hišah ali stavbah, v katerih potekajo velika prenovitvena dela. To lahko temelji na objektivnih razlogih, kot so prilagojene ocene stroškov, ekonomski razlogi, povezani z lokacijo, ali ohranjanje dediščine ali okoljski razlogi (na primer za posebne kategorije spomenikov).
- (46) Potencialnim kupcem in najemnikom bi koristilo, če bi vedeli, katere stavbe so opremljene s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, točko dostopa v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optičnim ožičenjem v stavbi ter imajo zato velik potencial za prihranek stroškov. Prav tako bi bilo treba spodbujati primernost stavb za optična vlakna. Države članice lahko zato razvijejo oznako „o možnosti pridobitve optičnega priključka“ za stavbe, opremljene s tako infrastrukturo, točko dostopa v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optičnim ožičenjem v stavbi v skladu s to uredbo.
- (47) Podjetja, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščenca in na določenem območju postavljajo gigabitna omrežja, bi lahko z zaključkom svojega omrežja na točki dostopa v stavbi dosegla pomembno ekonomijo obsega z uporabo obstoječe fizične infrastrukture in obnovitvijo prejšnjega stanja prizadetega območja. To bi moralo biti mogoče ne glede na to, ali je naročnik v tistem trenutku izrecno želel tako storitev, in pod pogojem, da se čim bolj zmanjša vpliv na zasebno lastnino. Ko je omrežje enkrat zaključeno na točki dostopa v stavbi, je priključitev dodatnega uporabnika mogoča po bistveno nižjih stroških, zlasti s priključitvami na omrežne priključne točke ali, v tistih državah članicah, v katerih se omrežna priključna točka sme nahajati zunaj posamezne lokacije končnega uporabnika, na fizično točko, kjer se končni uporabnik priključi na dostop do javnega omrežja, zlasti prek dostopa do vertikalnega segmenta z možnostjo pridobitve optičnega priključka v stavbi, kjer že obstaja. Ta cilj je dosežen tudi tedaj, ko je stavba že opremljena z gigabitnim omrežjem, dostop do katerega je pod preglednimi, sorazmernimi in nediskriminatornimi pogoji omogočen kateremu koli ponudniku javnih komunikacijskih omrežij, ki ima v tej stavbi aktivnega naročnika. To bi lahko zlasti veljalo v državah članicah, ki so sprejele ukrepe v skladu s členom 44 Direktive (EU) 2018/1972. Podjetja, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščenca, bi morala, kolikor je mogoče, odstraniti elemente svojega omrežja (npr. zastarele kable, opremo) in po prenehanju pogodbe z naročnikom obnoviti prejšnje stanje prizadetega območja.

- (48) Da bi prispevali k zagotavljanju dostopnosti gigabitnih omrežij končnim uporabnikom, bi bilo treba nove stavbe in močno prenovljene stavbe opremiti s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, optičnim ožičenjem v stavbi in točko dostopa v stavbi, razen v primerih, ko je to nesorazmerno glede na skupne stroške prenovitvenih del. Države članice bi morale za uresničevanje tega imeti nekaj prožnosti. Namen te uredbe zato ni harmonizacija pravil o povezanih stroških, vključno s povračilom stroškov za opremljanje stavb s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, optičnim ožičenjem v stavbi in s točko dostopa v stavbi.
- (49) Države članice bi morale v skladu z načelom subsidiarnosti in ob upoštevanju nacionalnih okoliščin sprejeti standarde ali tehnične specifikacije, potrebne za opremljanje novozgrajenih ali močno prenovljenih stavb s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optičnim ožičenjem v stavbi, novih ali močno prenovljenih večstanovanjskih stavb pa s točko dostopa. V teh standardih ali tehničnih specifikacijah se lahko določijo vsaj: specifikacije za točko dostopa v stavbi; specifikacije optičnih vmesnikov; specifikacije kablov; specifikacije priključkov; specifikacije za cevi ali mikrokanele; tehnične specifikacije, potrebne za preprečevanje motenj v električni napeljavi, in najmanjši polmer krivine. Države članice lahko izdajanje gradbenih dovoljenj pogojujejo s skladnostjo zadevnega projekta novogradnje ali velikih prenovitvenih del, za katerega je potrebno gradbeno dovoljenje, s standardi ali tehničnimi specifikacijami na podlagi potrjenega poročila o preskusu ali podobnega postopka, ki ga določijo države članice. V nekaterih državah članicah se poleg gradbenega dovoljenja, ki ga izdajo pristojni organi, potem ko preverijo, ali je gradbeni tehnični projekt skladen z ustreznimi predpisi, zahteva tudi dovoljenje za uporabo stavbe za predvideni namen po zaključku gradnje. Države članice lahko vzpostavijo tudi certifikacijske sheme za dokazovanje skladnosti s standardi ali tehničnimi specifikacijami ter za pridobitev oznake „o možnosti pridobitve optičnega priključka“. Poleg tega bi lahko države članice, da bi se izognile povečanju upravnih postopkov v zvezi s certifikacijsko shemo, vzpostavljeno v skladu s to uredbo, upoštevale postopkovne zahteve, ki se uporabljajo za certifikacijske sheme v skladu z Direktivo 2010/31/EU, in preučile tudi možnost, da omogočijo skupno uvedbo obeh postopkov za prošnje.
- (50) Glede na družbene koristi, ki jih prinaša digitalna vključenost, in ob upoštevanju gospodarskih učinkov postavitve zelo visokozmogljivih omrežij bi moral vsak ponudnik javnega komunikacijskega omrežja, v katerem ni niti pasivne ali aktivne infrastrukture z možnostjo pridobitve optičnega priključka do prostorov končnih uporabnikov niti alternativ za zagotavljanje zelo visokozmogljivih omrežij do naročnikov, imeti pravico, da na lastne stroške zaključi svoje omrežje v prostorih zasebnikov, pod pogojem, da je vpliv na zasebno lastnino čim manjši, na primer tako, da se, kadar je to mogoče, ponovno uporabi obstoječa fizična infrastruktura, ki je na voljo v stavbi, ali da se v celoti obnovi prejšnje stanje prizadetega območja.
- (51) Prošnje za dostop do fizične infrastrukture v stavbi bi morale spadati na področje uporabe te uredbe, medtem ko bi morale prošnje za dostop do optičnega ožičenja spadati na področje uporabe Direktive (EU) 2018/1972.

- (52) Države članice lahko zagotovijo smernice za uporabo določb o dostopu do fizične infrastrukture v stavbi, med drugim tudi o pogojih. Pri pripravi smernic bi bilo treba ustrezno upoštevati mnenja deležnikov in nacionalnih organov za reševanje sporov.
- (53) Za spodbujanje posodobitve in prožnosti upravnih postopkov ter zmanjšanje stroškov in skrajšanje časa za postopke za postavitve zelo visokozmogljivih omrežij bi bilo treba storitve enotnih informacijskih točk v celoti izvajati prek spleta. V ta namen bi morale enotne informacijske točke zagotavljati enostaven dostop do potrebnih digitalnih orodij, kot so spletni portali, elektronski naslovi, podatkovne zbirke, digitalne platforme in digitalne aplikacije. Orodja bi morala omogočati učinkovit dostop do osnovnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi in načrtovanih gradbenih delih ter možnost zahtevati informacije. Taka digitalna orodja bi morala omogočati tudi dostop do elektronskih upravnih postopkov za izdajo dovoljenj in odobritev pravic poti ter s tem povezanih informacij o veljavnih pogojih in postopkih. Če je v državi članici vzpostavljenih več enotnih informacijskih točk, bi morale biti vse enotne informacijske točke preprosto in nemoteno dostopne v elektronski obliki prek enotne nacionalne digitalne vstopne točke. Ta vstopna točka bi morala imeti skupni uporabniški vmesnik, ki bi zagotavljal dostop do spletnih enotnih informacijskih točk. Enotna nacionalna digitalna vstopna točka bi morala olajšati interakcijo med operaterji in pristojnimi organi, ki opravljajo funkcije enotnih informacijskih točk.
- (54) Državam članicam bi moralo biti dovoljeno, da se pri zagotavljanju funkcij enotne informacijske točke opirajo na digitalna orodja, kot so spletni portali, elektronski naslovi, podatkovne zbirke, digitalne platforme in digitalne aplikacije, ki so morda že na voljo na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni, in jih po potrebi izboljšajo, če orodja izpolnjujejo obveznosti iz te uredbe. To vključuje dostop prek enotne nacionalne digitalne vstopne točke in razpoložljivost vseh funkcionalnosti iz te uredbe. Da bi države članice izpolnile načeli „enkratne“ minimalizacije podatkov in natančnosti, bi jim moralo biti omogočeno, da po potrebi vključijo več digitalnih platform, podatkovnih zbirk ali aplikacij, ki podpirajo enotne informacijske točke. Digitalne platforme, podatkovne zbirke ali aplikacije, ki podpirajo enotne informacijske točke za obstoječo fizično infrastrukturo, bi se lahko na primer medsebojno povezale ali v celoti ali delno integrirale s platformami, podatkovnimi zbirkami ali aplikacijami za načrtovana gradbena dela in izdajo dovoljenj.

- (55) Države članice bi morale za zagotovitev učinkovitosti enotnih informacijskih točk iz te uredbe zagotoviti ustrezne vire in takoj dostopne ustrezne informacije o določenem geografskem območju. Informacije bi morale biti dovolj podrobne, da se zagotovi čim večja učinkovitost glede na dodeljene naloge, tudi v lokalnem katastru. V zvezi s tem bi lahko države članice preučile možne sinergije in ekonomijo obsega z enotnimi kontaktnimi točkami v smislu člena 6 Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹³ ter drugimi načrtovanimi ali obstoječimi rešitvami e-uprave, da bi nadgradile obstoječe strukture in čim bolj povečale koristi za uporabnike. Podobno bi bilo treba enotni digitalni portal iz Uredbe (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴ povezati z enotnimi informacijskimi točkami.
- (56) Stroški vzpostavitve enotne nacionalne digitalne vstopne točke, enotnih informacijskih točk in digitalnih orodij, potrebnih za izpolnjevanje določb te uredbe, bi lahko bili v celoti ali delno upravičeni do finančne podpore iz skladov Unije, kot je Evropski sklad za regionalni razvoj – specifični cilj: konkurenčnejša in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT¹⁵; program Digitalna Evropa¹⁶ – specifični cilj: uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti in interoperabilnost ter Mehanizem za okrevanje in odpornost¹⁷ – stebri o digitalni preobrazbi ter pametni, trajnostni in vključujoči rasti, vključno z ekonomsko kohezijo, delovnimi mesti, produktivnostjo, konkurenčnostjo, raziskavami, razvojem in inovacijami ter dobro delujočim notranjim trgom z močnimi MSP, če izpolnjujejo tam navedene cilje in merila za upravičenost.

¹³ Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu ([UL L 376, 27.12.2006, str. 36](#)).

¹⁴ Uredba (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 o vzpostavitvi enotnega digitalnega portala za zagotavljanje dostopa do informacij, do postopkov ter do storitev za pomoč in reševanje težav ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 ([UL L 295, 21.11.2018, str. 1](#)).

¹⁵ Člen 3(1)(a) Uredbe (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

¹⁶ Člen 8 Uredbe (EU) 2021/694 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Digitalna Evropa in razveljavitvi Sklepa (EU) 2015/2240 (UL L 166, 11.5.2021, str. 1).

¹⁷ Člen 3 Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost, UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (57) V primeru nesoglasja glede tehničnih in komercialnih pogojev med trgovinskimi pogajanci o dostopu do fizične infrastrukture ali usklajevanju gradbenih del bi morala imeti vsaka stran možnost, da se obrne na nacionalni organ za reševanje sporov, ki bi stranem zagotovil rešitev, da bi se izognile neupravičenim zavrnitvam izpolnitve prošnje ali nalaganju nerazumnih pogojev. Organ za reševanje sporov bi moral pri določanju cen za zagotavljanje dostopa do fizične infrastrukture ali delitev stroškov za usklajena gradbena dela zagotoviti, da imajo ponudnik dostopa in omrežni operaterji, ki načrtujejo gradbena dela, pošteno možnost povrniti svoje stroške, nastale pri zagotavljanju dostopa do fizične infrastrukture ali usklajevanju načrtovanih gradbenih del. Pri tem bi bilo treba upoštevati morebitne posebne nacionalne pogoje, morebitne vzpostavljene tarifne strukture in morebitne predhodne uvedbe pravnih sredstev s strani nacionalnega regulativnega organa. Organ za reševanje sporov bi moral upoštevati tudi vpliv dostopa ali usklajevanja načrtovanih gradbenih del, za katerega se zaprosi, na poslovni načrt ponudnika dostopa ali omrežnih operaterjev, ki načrtujejo gradbena dela, vključno z njihovimi izvedenimi ali načrtovanimi naložbami, zlasti naložbami v fizično infrastrukturo, na katero se prošnja nanaša.
- (58) Da bi se izognili zamudam pri postavitvi omrežja, bi moral nacionalni organ za reševanje sporov spor rešiti pravočasno, v vsakem primeru pa najpozneje v štirih mesecih od prejema prošnje za rešitev spora v primeru sporov o dostopu do obstoječe fizične infrastrukture ter dveh mesecih, kadar gre za preglednost v zvezi s fizično infrastrukturo, usklajevanje načrtovanih gradbenih del in preglednost v zvezi z načrtovanimi gradbenimi deli. Organi za reševanje sporov ne morejo vplivati na izredne okoliščine, ki upravičujejo zamudo pri reševanju spora, kot so nezadostne informacije ali dokumentacija, potrebna za sprejetje odločitve, vključno s stališči drugih pristojnih organov, s katerimi se je treba posvetovati, ali velika zapletenost spisa.
- (59) Kadar se v zvezi s postavitvijo zelo visokozmogljivih omrežij pojavijo spori glede dostopa do fizične infrastrukture, načrtovanih gradbenih del ali informacij o njih, bi moral biti organ za reševanje sporov pooblaščen za rešitev spora z zavezujočo odločitvijo. Odločitve tega organa v nobenem primeru ne bi smele posegati v možnost katere koli stranke, da zadevo predloži sodišču ali izvede predhodni ali vzporedni spravi mehanizem k uradnemu reševanju spora, ki je lahko v obliki mediacije ali dodatnega kroga izmenjav.
- (60) V skladu z načelom subsidiarnosti ta uredba ne bi smela posegati v možnost držav članic, da regulativne naloge iz te uredbe dodelijo organom, ki so primernejši za njihovo opravljanje v skladu z nacionalnim ustavnopravnim sistemom za dodeljevanje pristojnosti in pooblastil ter zahtevami iz te uredbe. Za zmanjšanje upravnega bremena bi bilo treba državam članicam omogočiti, da imenujejo obstoječi organ ali ohranijo že imenovane pristojne organe v skladu z Direktivo (EU) 2014/61/EU. Informacije o nalogah, dodeljenih pristojnemu organu ali organom, bi bilo treba objaviti prek enotne informacijske točke in o njih uradno obvestiti Komisijo, razen če je to že storjeno v skladu z Direktivo (EU) 2014/61/EU. Diskrecijska pravica držav članic, da naloge enotne informacijske točke dodelijo več kot enemu pristojnemu organu, ne bi smela vplivati na njihovo sposobnost učinkovitega izvajanja teh nalog.

- (61) Imenovani nacionalni organ za reševanje sporov in pristojni organ, ki opravlja naloge enotne informacijske točke, bi morala biti nepristranska, neodvisna in strukturno ločena od vpletenih strani ter svoje pristojnosti izvajati nepristransko, pregledno in pravočasno, imeti pa bi morala tudi ustrezne pristojnosti in sredstva.
- (62) Države članice bi morale določiti ustrezne, učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni v primeru neskladnosti s to uredbo ali zavezujočo odločitvijo, ki jo sprejmejo pristojni organi, vključno s primeri, kadar omrežni operater ali organ javnega sektorja zavestno ali iz hude malomarnosti zagotovi zavajajoče, napačne ali nepopolne informacije prek enotne informacijske točke.
- (63) Ker ciljev te uredbe, to je pospešitve postavitve fizične infrastrukture, primerne za zelo visokozmogljiva omrežja, v celotni Uniji tako, da se spodbuja notranji trg, države članice zaradi trajnih različnih pristopov ter počasnega in neučinkovitega prenosa Direktive 2014/61/EU ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega postavitve omrežij in potrebnih naložb lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (63b) Ta uredba ne posega v pristojnosti držav članic, da zaščitijo nacionalno varnost, ali v njihova pooblastila za zaščito drugih bistvenih državnih funkcij, zlasti v zvezi z javno varnostjo, ozemeljsko celovitostjo ter vzdrževanjem javnega reda in miru. Skladno s tem bi bilo treba izjeme od te uredbe v zvezi s takšnimi zadevami šteti za ustrezno utemeljene in sorazmerne.
- (64) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, in si zlasti prizadeva zagotoviti popolno spoštovanje pravice do zasebnega življenja in varovanja poslovnih skrivnosti, svobodno gospodarsko pobudo, lastninsko pravico in pravico do učinkovitega pravnega sredstva. To uredbo je treba uporabljati v skladu z navedenimi pravicami in načeli.
- (65) Ta uredba vključuje določbe, ki zajemajo vsa področja, zajeta v Direktivi 2014/61/EU, ki bi jo bilo treba zato razveljaviti.

- (66) Štiriindvajsetmesečno obdobje med začetkom veljavnosti in začetkom uporabe je namenjeno temu, da imajo države članice dovolj časa, da zagotovijo, da v njihovi nacionalni zakonodaji ni ovir za enotno in učinkovito uporabo te uredbe. Za majhne občine z manj kot 3500 prebivalci lahko države članice v skladu s pogoji iz te uredbe določijo, da se za dodatnih 12 mesecev podaljša rok za zagotavljanje informacij o prošnjah za dostop do fizične infrastrukture. Obdobje štiriindvajsetih mesecev ne posega v posebna pravila iz te uredbe o odloženi uporabi posebnih določb, kot je določeno v tej uredbi. Države članice morajo umakniti nacionalne določbe, ki se prekrivajo s to uredbo ali so v nasprotju z njo, do začetka njene uporabe. Glede sprejemanja nove zakonodaje v tem obdobju iz člena 4(3) PEU izhaja, da so države članice zavezane lojalno sodelovati in ne sprejemati ukrepov, ki bi bili v nasprotju s prihodnjimi pravnimi pravili Unije –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Namen te uredbe je olajšati in spodbujati postavitev zelo visokozmogljivih omrežij s pospeševanjem skupne uporabe obstoječe fizične infrastrukture in omogočanjem učinkovitejše postavitve nove fizične infrastrukture, da bi se taka omrežja lahko postavila hitreje in z nižjimi stroški.
2. Če je katera koli določba te uredbe v nasprotju z določbo Direktive (EU) 2018/1972 ali Direktive 2002/77/ES, prevlada ustrezna določba navedenih direktiv.
3. Ta uredba določa minimalne zahteve za doseganje ciljev iz odstavka 1. Države članice lahko ohranijo ali uvedejo pravila v skladu s pravom Unije, ki so strožja ali podrobnejša kot zadevne minimalne zahteve, kadar so namenjena spodbujanju skupne uporabe obstoječe fizične infrastrukture ali omogočajo učinkovitejšo postavitev nove fizične infrastrukture.
4. Z odstopanjem od odstavka 3 države članice ne ohranijo ali uvedejo pravil, ki so strožja ali podrobnejša kot pravila iz člena 3(3), točke (a) do (e), in (6), člena 4(5), drugi pododstavek, člena 5(2), drugi pododstavek, in (4), člena 6(2) ter člena 8(7) in (8).
5. Ta uredba ne posega v pristojnosti držav članic, da zaščitijo nacionalno varnost, in v njihova pooblastila za zaščito drugih bistvenih državnih funkcij, vključno z zagotavljanjem ozemeljske celovitosti države ter vzdrževanjem javnega reda in miru.

Člen 2

Opredelitev pojmov

Za namene te uredbe se uporabljajo opredelitve pojmov iz Direktive (EU) 2018/1972, zlasti opredelitve pojmov „elektronsko komunikacijsko omrežje“, „zelo visokozmogljivo omrežje“, „javno elektronsko komunikacijsko omrežje“, „omrežna priključna točka“, „pripadajoče zmogljivosti“, „končni uporabnik“, „varnost omrežij in storitev“, „dostop“ in „operater“.

Uporabljajo se tudi naslednje opredelitve pojmov:

(1) „omrežni operater“ pomeni:

(a) operaterja, kot je opredeljen v členu 2, točka (29), Direktive (EU) 2018/1972;

(b) podjetje, ki zagotavlja fizično infrastrukturo, namenjeno zagotavljanju:

(i) storitev proizvodnje, prenosa ali distribucije:

- plina;
- električne energije, vključno z javno razsvetljavo;
- ogrevanja;
- vode, vključno z odstranjevanjem ali čiščenjem odpadnih voda in odplak ter drenažnimi sistemi, in

(ii) prevoznih storitev, vključno z železnicami, cestami, tudi mestnimi cestami, pristanišči in letališči;

(2) „organ javnega sektorja“ pomeni državni, regionalni ali lokalni organ, osebo javnega prava ali združenje, ki ga je ustanovil en ali več takih organov oziroma ena ali več takih oseb javnega prava;

(3) „osebe javnega prava“ pomeni osebe, ki imajo vse naslednje značilnosti:

- (a) ustanovljene so s posebnim namenom, da zadovoljujejo potrebe splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave;
- (b) so pravne osebe;
- (c) jih v celoti ali večinoma financirajo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava; ali so pod upravljavskim nadzorom teh organov ali oseb; ali imajo upravni, vodstveni ali nadzorni organ, v katerega več kot polovico članov imenujejo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava;

(4) „fizična infrastruktura“ pomeni:

- (a) kateri koli element omrežja, ki je namenjen namestitvi drugih elementov omrežja, ne da bi sam postal aktiven element omrežja, na primer cevi, drogovi, kanali, revizijski jaški, vstopni jaški, omarice, antene, stolpi in drogovi, pa tudi stavbe, vključno z njihovimi strehami in deli njihovih fasad ali vhodi v stavbe, ter vsa druga sredstva, na katera bi se lahko namestili elementi omrežja, vključno s cestno opremo, kot so ulične svetilke, prometni znaki, semaforji, panoji, nadstrešnice cestninskih postaj, postajališča za avtobuse in tramvaje ter postaje podzemne železnice in železniške postaje;
- (b) kadar niso del omrežja in so v lasti organov javnega sektorja ali jih ti nadzorujejo: stavbe, vključno z njihovimi strehami in deli njihovih fasad ali vhodi v stavbe, ter vsa druga sredstva, na katera bi se lahko namestili elementi omrežja, vključno s cestno opremo, kot so ulične svetilke, prometni znaki, semaforji, panoji, nadstrešnice cestninskih postaj, postajališča za avtobuse in tramvaje ter postaje podzemne železnice in železniške postaje.

Kabli, vključno z neuporabljenimi optičnimi vlakni, ter elementi omrežij, ki se uporabljajo za oskrbo z vodo, namenjeno za prehrano ljudi, kot je opredeljena v členu 2(1) Direktive (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸, niso fizična infrastruktura v smislu te uredbe;

(5) „gradbena dela“ pomeni vsa zaključena visoka ali nizka gradbena dela kot celoto, ki sama zadostuje za izpolnjevanje gospodarske ali tehnične funkcije ter obsega enega ali več elementov fizične infrastrukture;

(6) „fizična infrastruktura v stavbi“ pomeni fizično infrastrukturo ali napeljave na lokaciji končnega uporabnika, vključno z elementi v skupni lasti, namenjene namestitvi žičnih in/ali brezžičnih dostopovnih omrežij, kadar so ta dostopovna omrežja primerna za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev in povezujejo točko dostopa v stavbi z omrežno priključno točko ali, v tistih državah članicah, v katerih je dovoljeno namestiti omrežno priključno točko zunaj posamezne lokacije končnega uporabnika, s fizično točko, na kateri se končni uporabnik priključi za dostop do javnega omrežja;

(7) „optično ožičenje v stavbi“ pomeni kable iz optičnih vlaken na lokaciji končnega uporabnika, vključno z elementi v skupni lasti, ki so namenjeni zagotavljanju elektronskih komunikacijskih storitev in povezujejo točko dostopa v stavbi z omrežno priključno točko ali, v tistih državah članicah, v katerih je dovoljeno namestiti omrežno priključno točko zunaj posamezne lokacije končnega uporabnika, s fizično točko, na kateri se končni uporabnik priključi za dostop do javnega omrežja;

(8) „fizična infrastruktura v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka“ pomeni fizično infrastrukturo v stavbi, namenjeno namestitvi elementov optičnih vlaken;

(9) „velika prenovitvena dela“ pomeni gradbena dela na lokaciji končnega uporabnika, ki obsegajo strukturne spremembe celotne fizične infrastrukture v stavbi ali njenega znatnega dela in za katera je v skladu z nacionalnim pravom potrebno gradbeno dovoljenje;

¹⁸ Direktiva (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi (UL L 435, 23.12.2020, str. 1).

(10) „dovoljenje“ pomeni eksplicitno ali implicitno odločitev ali niz odločitev, ki jih hkrati ali zaporedoma sprejme en ali več pristojnih organov ter ki jih v skladu z nacionalnim pravom podjetje potrebuje za izvajanje visokih ali nizkih gradbenih del, potrebnih za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij;

(11) „točka dostopa v stavbi“ pomeni fizično točko v stavbi ali zunaj nje, ki je zlahka dostopna več podjetjem, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščenca, in na kateri se je mogoče povezati s fizično infrastrukturo z možnostjo pridobitve optičnega priključka v stavbi;

(12) „pravice poti“ pomeni pravice iz člena 43(1) Direktive (EU) 2018/1972, ki se podelijo operaterju za namestitev zmogljivosti na javnem ali zasebnem zemljišču ter čezenj ali pod njim v zvezi s postavitvijo zelo visokozmogljivega omrežja in pripadajočih zmogljivosti.

Člen 3

Dostop do obstoječe fizične infrastrukture

1. Brez poseganja v odstavek 3 vsi organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, in vsi omrežni operaterji pod poštenimi in razumnimi pogoji, tudi glede cene, na pisno zahtevo operaterja ugodijo vsem upravičenim prošnjam za dostop do te fizične infrastrukture zaradi postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti. Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, ugodijo vsem upravičenim prošnjam za dostop tudi pod nediskriminatornimi pogoji. V takih pisnih prošnjah so opredeljeni elementi fizične infrastrukture, za dostop do katerih se zaproša, vključno s točno določenim časovnim okvirom. Države članice lahko v zvezi s temi prošnjami določijo podrobne zahteve.

2. Omrežni operaterji in organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, pri določanju poštenih in razumnih pogojev, tudi glede cen, za odobritev dostopa upoštevajo, kjer je ustrezno, vsaj naslednje:

- (a) obstoječe pogodbe in komercialni pogoje, o katerih so se dogovorili operaterji, ki želijo dostop, in omrežni operaterji ali javni organi, ki zagotavljajo dostop do fizične infrastrukture;
- (b) potrebo po zagotovitvi, da ima ponudnik dostopa, tudi ponudniki pripadajočih zmogljivosti, pošteno priložnost za povračilo stroškov, ki jih ima oziroma imajo zaradi zagotavljanja dostopa do svoje fizične infrastrukture, ob upoštevanju posebnih nacionalnih pogojev, poslovnih modelov in vseh tarifnih struktur, vzpostavljenih za zagotovitev poštene priložnosti za povračilo stroškov; v primeru elektronskih komunikacijskih omrežij se upoštevajo tudi vsa pravna sredstva, ki jih uvede nacionalni regulativni organ;
- (c) vpliv zahtevanega dostopa na poslovni načrt ponudnika dostopa, vključno z naložbami v fizično infrastrukturo, do katere je bil zaprosen dostop, ter potrebo po zagotovitvi, da ima ponudnik dostopa pošteno donosnost naložbe, ki odraža ustrezne tržne razmere in, zlasti v primeru podjetij, ki zagotavljajo predvsem infrastrukturo za telekomunikacijske stolpe in omogočajo fizični dostop več kot enemu podjetju, ki zagotavlja ali je pooblaščen za zagotavljanje javnih elektronskih komunikacijskih omrežij, njihove različne poslovne modele.

Organi za reševanje sporov lahko v posebnem primeru dostopa operaterjev do fizične infrastrukture, po potrebi ob upoštevanju smernic, določenih v skladu z odstavkom 9, pri določanju poštenih in razumnih pogojev, tudi glede cen, za odobritev dostopa upoštevajo:

- ekonomsko vzdržnost teh naložb na podlagi njihovih profilov tveganja;
- dinamiko donosov naložbe;
- kakršen koli vpliv dostopa na konkurenco na naslednjih stopnjah prodajne verige in s tem na cene in donosnost naložbe;
- amortizacijo sredstev omrežja v času, ko je oddana prošnja za dostop;

- kateri koli posel, ki je bil podlaga naložbi med njeno izvedbo, zlasti v fizično infrastrukturo, ki se uporablja za zagotavljanje povezljivosti, ter
- katero koli možnost za skupno naložbo v postavitve fizične infrastrukture, ki je bila predhodno ponujena prosilcu za dostop, zlasti v skladu s členom 76 Direktive (EU) 2018/1972, ali za skupno naložbo vzporedno z njo.

3. Omrežni operaterji in organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, lahko zavrnejo dostop do določene fizične infrastrukture na podlagi enega ali več naslednjih pogojev:

- (a) pomanjkljiva tehnična primernost fizične infrastrukture, do katere je bil zaprosen dostop, za namestitev elementov zelo visokozmogljivih omrežij iz odstavka 1;
- (b) pomanjkanje razpoložljivosti prostora za namestitev elementov zelo visokozmogljivih omrežij iz odstavka 1, tudi po upoštevanju zadovoljivo utemeljenih prihodnjih prostorskih potreb ponudnika dostopa, na primer v javno dostopnih naložbenih načrtih ali s pragom za dovoljeno zmogljivost kot odstotek celotne zmogljivosti;
- (c) obstoj utemeljenih razlogov v zvezi z varnostjo, nacionalno varnostjo in javnim zdravjem;
- (d) obstoj utemeljenih razlogov glede celovitosti in varnosti vseh omrežij, zlasti kritične nacionalne infrastrukture;
- (e) obstoj utemeljenega tveganja, da bodo načrtovane elektronske komunikacijske storitve resno motile zagotavljanje drugih storitev prek iste fizične infrastrukture, ali
- (f) razpoložljivost izvedljivih alternativnih načinov za pasivni veleprodajni fizični dostop do elektronskih komunikacijskih omrežij, vključno z dostopom do neuporabljenih optičnih vlaken ali razvezave optičnih vlaken, ki jih ponuja isti omrežni operater ter so primerni za zagotavljanje zelo visokozmogljivih omrežij, če se takšen dostop nudi pod poštenimi in razumnimi pogoji.

Države članice lahko določijo, da lahko omrežni operaterji in organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, zavrnejo dostop do določene fizične infrastrukture, če so na voljo izvedljivi alternativni načini za nediskriminatoren in odprt veleprodajni dostop do zelo visokozmogljivih komunikacijskih omrežij, ki jih zagotavlja isti omrežni operater ali isti javni organ, pod pogojem, da:

- i. so takšni alternativni načini veleprodajnega dostopa na voljo pod poštenimi in razumnimi pogoji ter
- ii. se projekt operaterja, ki je vložil prošnjo, za postavitve nanaša na isto območje pokritosti, ne obstaja pa nobeno drugo optično omrežje s povezavo do prostorov končnih uporabnikov (FTTP), ki se uporablja na tem območju pokritosti.

V primeru zavrnitve dostopa omrežni operater ali organ javnega sektorja, ki ima v lasti ali nadzoruje fizično infrastrukturo, prosilcu za dostop pisno sporoči posebne in podrobne razloge za zavrnitev, in sicer čim prej, najpozneje pa v dveh mesecih od datuma prejema popolne prošnje za dostop, razen v zvezi s kritično nacionalno infrastrukturo, kot je opredeljena v nacionalnem pravu in glede katere pri sporočanju zavrnitve prosilcu ni treba navesti posebnih in podrobnih razlogov.

4. Države članice lahko vzpostavijo ali imenujejo organ za usklajevanje prošenj za dostop do fizične infrastrukture, ki je v lasti organov javnega sektorja ali jo ti nadzorujejo, zagotavljanje pravnega in tehničnega svetovanja pri pogajanjih o pogojih dostopa ter olajšanje zagotavljanja informacij prek enotne informacijske točke iz člena 10.

5. Za fizično infrastrukturo, za katero že veljajo obveznosti dostopa, ki jih naložijo nacionalni regulativni organi v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972, ali drugi pristojni organi ali ki izhajajo iz uporabe pravil Unije o državni pomoči, ne veljajo obveznosti iz odstavkov 1, 2 in 3, dokler veljajo te obveznosti dostopa.

6. Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo ali določene kategorije fizične infrastrukture, ne smejo uporabljati odstavkov 1, 2 in 3 za te fizične infrastrukture ali kategorije fizične infrastrukture zaradi arhitekturne, zgodovinske, verske ali okoljske vrednosti ali zaradi javne varnosti, obrambe, zaščite in zdravja. Države članice opredelijo tako fizično infrastrukturo ali kategorije fizične infrastrukture na svojem ozemlju na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov. Seznam kategorij fizične infrastrukture in merila, ki se uporabljajo za njihovo opredelitev, se objavijo prek enotne informacijske točke.

7. Operaterji imajo pravico, da ponudijo dostop do svoje fizične infrastrukture za namen postavitve omrežij, ki niso elektronska komunikacijska omrežja ali pripadajoče zmogljivosti.

8. Ta člen ne posega v lastninsko pravico lastnika fizične infrastrukture, kadar omrežni operater ali organ javnega sektorja ni lastnik, niti v lastninsko pravico katere koli druge tretje osebe, kot so lastniki zemljišč in zasebni lastniki, ali, kjer je ustrezno, pravico najemnikov.

9. Države članice lahko zagotovijo smernice za uporabo tega člena.

Člen 4

Preglednost v zvezi s fizično infrastrukturo

1. Da lahko zaprosi za dostop do fizične infrastrukture v skladu s členom 3, ima vsak operater pravico, da na zahtevo prek enotne informacijske točke dostopa do naslednjih osnovnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi v elektronski obliki:

- (a) georeferencirana lokacija in pot;
- (b) vrsta in trenutna uporaba infrastrukture;
- (c) kontaktna točka.

Take osnovne informacije so dostopne pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji, v vsakem primeru pa najpozneje 15 delovnih dni po vložitvi prošnje za informacije. V ustrezno utemeljenih primerih se ta rok lahko podaljša za 15 delovnih dni. Operaterji, ki zahtevajo dostop, so o novem roku obveščeni prek enotne informacijske točke.

Vsak operater, ki zahteva dostop do informacij v skladu s tem členom, navede območje, na katerem namerava postaviti elemente zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajoče zmogljivosti.

Dostop do osnovnih informacij se sme omejiti ali zavrniti samo, če je to potrebno za zagotovitev varnosti nekaterih stavb, ki so v lasti organov javnega sektorja ali jih ti nadzorujejo, varnosti omrežij in njihove celovitosti, nacionalne varnosti, varnosti nacionalne kritične infrastrukture, javnega zdravja ali varnosti, kadar za fizično infrastrukturo ne veljajo obveznosti glede dostopa iz člena 3(6), ali zaradi zaupnosti oziroma operativnih in poslovnih skrivnosti.

2. Omrežni operaterji in organi javnega sektorja prek enotne informacijske točke in v elektronski obliki dajo na voljo osnovne informacije iz odstavka 1 z začetkom najpozneje 24 mesecev po začetku veljavnosti te uredbe. Pod enakimi pogoji dajo omrežni operaterji in organi javnega sektorja takoj na voljo vse posodobitve teh informacij in vse nove osnovne informacije iz odstavka 1. Če omrežni operaterji ali organi javnega sektorja ne izpolnijo obveznosti iz odstavka 1, lahko pristojni organi zahtevajo, da se manjkajoče informacije iz odstavka 1 dajo na voljo v elektronski obliki prek enotne informacijske točke v 15 delovnih dneh po prejemu prošnje, brez poseganja v možnost držav članic, da zaradi neizpolnjevanja te obveznosti naložijo kazni omrežnim operaterjem in organom javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo.

3. Omrežni operaterji in organi javnega sektorja na posebno prošnjo operaterja ugodijo razumnim prošnjam za preglede na kraju samem določenih elementov njihove fizične infrastrukture. V takih prošnjah se navedejo elementi zadevne fizične infrastrukture za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti. Pregledi določenih elementov fizične infrastrukture na kraju samem se pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji ob upoštevanju omejitev iz odstavka 1, četrti pododstavek,odobrijo v enem mesecu od datuma prejema prošnje. Države članice lahko v zvezi s tako prošnjo določijo podrobne zahteve.

4. Države članice se lahko odločijo, da se odstavki 1, 2 in 3 iz varnostnih razlogov ne uporabljajo za vso kritično nacionalno infrastrukturo ali njene dele, kot je opredeljeno v nacionalnem pravu.

5. Odstavki 1, 2 in 3 se ne uporabljajo:

- (a) v primeru fizične infrastrukture, ki tehnično ni primerna za postavitev zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, ali
- (b) v posebnih primerih, kadar bi bila obveznost zagotavljanja informacij o določenih obstoječih vrstah fizične infrastrukture v skladu z odstavkom 1, prvi pododstavek, na podlagi analize stroškov in koristi, ki jo opravijo države članice, ter posvetovanja z deležniki nesorazmerna, ali
- (c) kadar za fizično infrastrukturo ne veljajo obveznosti dostopa v skladu s členom 3(6).

Utemeljitev, merila in pogoji za uporabo vseh takih izjem se objavijo prek enotne informacijske točke.

6. Operaterji, ki pridobijo dostop do informacij v skladu s tem členom, sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev spoštovanja zaupnosti ter operativnih in poslovnih skrivnosti.

Člen 5

Usklajevanje gradbenih del

1. Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, in vsi omrežni operaterji imajo pravico, da se z operaterji pogajajo o dogovorih o usklajevanju gradbenih del, vključno s porazdelitvijo stroškov, z namenom namestitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti.

2. Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, in vsi omrežni operaterji, ki neposredno ali posredno izvajajo ali načrtujejo izvajanje gradbenih del, ki se v celoti ali delno financirajo iz javnih sredstev, pod preglednimi in nediskriminatornimi pogoji ugodijo vsaki razumni pisni prošnji za usklajevanje teh gradbenih del, ki jo vložijo operaterji, z namenom postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti. Države članice lahko v zvezi s tako prošnjo določijo podrobne zahteve, vključno s primeri delnega financiranja.

Takim prošnjam se ugotovi, če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:

- (a) to omrežnemu operaterju, ki je prvotno predvidel zadevna gradbena dela, ne bo povzročilo nobenih dodatnih stroškov, za katere ni mogoče povračilo, vključno s stroški zaradi dodatnih zamud, brez poseganja v možnost dogovora o porazdelitvi stroškov med zadevnimi stranmi;
- (b) omrežni operater, ki je prvotno predvidel gradbena dela, še naprej nadzoruje usklajevanje del;
- (c) prošnja za usklajevanje se vloži čim prej, in kadar je potrebno dovoljenje, vsaj dva meseca pred oddajo končnega projekta pristojnim organom za izdajo dovoljenj.

3. Prošnja za usklajevanje gradbenih del, ki jo podjetje, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, predloži podjetju, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, se lahko šteje za nerazumno, če sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

- (a) prošnja se nanaša na območje, ki je bilo predmet enega od naslednjih ukrepov:
 - (i) napoved dosega širokopasovnih omrežij, vključno z zelo visokozmogljivimi omrežji, v skladu s členom 22(1) Direktive (EU) 2018/1972;
 - (ii) poziv, da izrazi namero o postavitvi zelo visokozmogljivih omrežij v skladu s členom 22(3) Direktive (EU) 2018/1972;
 - (iii) javno posvetovanje pri uporabi pravil Unije o državni pomoči;

- (b) podjetje, ki je zaprosilo za usklajevanje, ni izrazilo namere o postavitvi zelo visokozmogljivih omrežij na območju iz točke (a) v nobenem od zadnjih postopkov med postopki iz navedene točke, ki zajemajo obdobje, v katerem je bila vložena prošnja za usklajevanje.

Če se zahteva za usklajevanje na podlagi prvega pododstavka šteje za nerazumno, podjetje, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen in ki zavrne usklajevanje gradbenih del, postavi fizično infrastrukturo z zadostno zmogljivostjo, da se prilagodi morebitnim prihodnjim razumnim potrebam po dostopu tretjih oseb.

4. Države članice se lahko odločijo, da se odstavka 2 in 3 ne uporabljata za vrste del, katerih obseg je omejen, na primer glede vrednosti, velikosti ali trajanja, ali za kritično nacionalno infrastrukturo. Države članice na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov opredelijo vrsto gradbenih del, za katera se šteje, da je njihov obseg omejen ali so na podlagi zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje povezana s kritično nacionalno infrastrukturo. Informacije o takih vrstah gradbenih del se objavijo prek enotne informacijske točke. Države članice se lahko odločijo, da ne bodo objavile informacij v zvezi s kritično nacionalno infrastrukturo.

5. Države članice lahko zagotovijo smernice za uporabo tega člena.

Člen 6

Preglednost v zvezi z načrtovanimi gradbenimi deli

1. Za vložitev prošnje za usklajevanje gradbenih del iz člena 5(2) vsak omrežni operater v elektronski obliki prek enotne informacijske točke omogoči dostop do naslednjih osnovnih informacij:

- (a) georeferencirana lokacija in vrsta del;
- (b) vključeni elementi fizične infrastrukture;
- (c) predvideni datum začetka del in njihovo trajanje;

- (d) predvideni datum oddaje končnega projekta pristojnim organom za izdajo dovoljenj, kadar je ustrezno;
- (e) kontaktna točka.

Omrežni operater zagotovi, da so informacije iz prvega pododstavka za načrtovana gradbena dela, povezana z njegovo fizično infrastrukturo, pravilne in posodobljene ter takoj na voljo prek enotne informacijske točke. Omrežni operater mora to storiti takoj, ko so mu informacije na voljo, v vsakem primeru, in kadar je predvideno dovoljenje, pa najpozneje tri mesece pred prvo predložitvijo prošnje za dovoljenje pristojnim organom.

Da bi olajšali dogovore o usklajevanju gradbenih del pri gradnji ali prenovi mestnih cest ali pločnikov, ki so v lasti ali pod nadzorom organov javnega sektorja, dajo organi javnega sektorja prek enotne informacijske točke v elektronski obliki na voljo informacije iz prvega pododstavka. Organ javnega sektorja to stori takoj, ko so mu informacije na voljo, v vsakem primeru, in kadar se zahteva dovoljenje, pa najpozneje tri mesece pred prvo predložitvijo prošnje za dovoljenje pristojnim organom.

Operaterji imajo pravico do dostopa do osnovnih informacij iz prvega pododstavka na zahtevo v elektronski obliki prek enotne informacijske točke. V prošnji za dostop do informacij se navede območje, na katerem namerava operater, ki je vložil prošnjo, postaviti elemente zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajoče zmogljivosti. Zaprošene informacije se dajo na voljo pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji v 15 delovnih dneh od datuma prejema prošnje za informacije. V ustrezno utemeljenih primerih se ta rok lahko podaljša za 15 delovnih dni. Dostop do osnovnih informacij se lahko omeji ali zavrne le v obsegu, potrebnem za zagotovitev varnosti omrežij, vključno z varnostjo kritične infrastrukture, in njihove celovitosti, nacionalne varnosti, javnega zdravja ali varnosti, zaupnosti ali operativnih in poslovnih skrivnosti.

2. Države članice se lahko odločijo, da se odstavek 1 ne uporablja za informacije o tistih vrstah gradbenih delih, katerih obseg je omejen, na primer z vidika vrednosti, obsega ali trajanja, v primeru kritične nacionalne infrastrukture ali iz razlogov javne varnosti, nacionalne varnosti ali izrednih okoliščin. Države članice na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov opredelijo vrste gradbenih del, ki bi se štela za omejena po obsegu ali zadevajo kritično nacionalno infrastrukturo, ter izredne okoliščine ali razloge nacionalne varnosti, zaradi katerih zanje upravičeno ne bi veljala obveznost zagotavljanja informacij. Informacije o takih vrstah gradbenih del, za katere ne velja obveznost glede preglednosti, se objavijo prek enotne informacijske točke. Države članice se lahko odločijo, da ne bodo objavile informacij v zvezi s kritično nacionalno infrastrukturo.

Člen 7

Postopek izdaje dovoljenj in pravic poti

1. Pristojni organi postavitve katerega koli elementa zelo visokozmogljivih omrežij **ali** pripadajočih zmogljivosti ne omejujejo ali ovirajo neupravičeno. Države članice si po svojih najboljših močeh prizadevajo, da so vsa pravila, ki urejajo pogoje in postopke za izdajo dovoljenj in pravic poti, potrebnih za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, dosledna na celotnem nacionalnem ozemlju, brez poseganja v pravico držav članic, da ohranijo pravila in zaščitne ukrepe za varovanje javne varnosti.
2. Pristojni organi prek enotne informacijske točke v elektronski obliki dajo na voljo vse informacije o pogojih in postopkih, ki se uporabljajo za izdajo dovoljenj in pravic poti, ki se izdajo v upravnih postopkih, tudi vse informacije o izjemah za nekatera ali vsa dovoljenja ali pravice poti, ki jih zahteva nacionalno pravo ali pravo Unije.
3. Pristojni organi zagotovijo, da lahko operaterji prek enotne informacijske točke v elektronski obliki predložijo vloge za dovoljenja ali pravice poti in pridobijo informacije o stanju svoje vloge. Države članice lahko določijo podrobne postopke za pridobitev informacij.

4. črtano

5. Pristojni organi izdajo ali zavrnejo dovoljenja, razen pravic poti, v največ štirih mesecih od datuma prejema popolne vloge za dovoljenje.

Pristojni organi ugotovijo popolnost vloge za dovoljenja ali pravice poti v 20 delovnih dneh od prejema vloge. Vloga se šteje za popolno, razen če pristojni organi vlagatelja pozovejo, naj v tem roku predloži manjkajoče informacije.

Prvi in drugi pododstavek ne posegata v druge posebne roke ali obveznosti, določene za pravilno izvedbo postopka, ki se uporabljajo za postopek izdaje dovoljenja, vključno s pritožbenimi postopki, v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom v skladu s pravom Unije.

Pristojni organ lahko izjemoma in na podlagi utemeljenega razloga na lastno pobudo podaljša štirimesečni rok iz prvega pododstavka in odstavka 6. Vsako podaljšanje je najkrajše možno in ne presega štirih mesecev, razen če je to potrebno za izpolnitev posebnih rokov ali obveznosti, določenih za pravilno izvedbo postopka, ki se uporabljajo za postopek izdaje dovoljenja, vključno s pritožbenimi postopki, v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom v skladu s pravom Unije. Države članice navedejo razloge, ki upravičujejo tako podaljšanje, in jih vnaprej objavijo prek enotnih informacijskih točk.

Vsaka zavrnitev dovoljenja ali pravice poti se ustrezno utemelji na podlagi objektivnih, preglednih, nediskriminatornih in sorazmernih meril.

6. Z odstopanjem od člena 43(1), točka (a), Direktive (EU) 2018/1722 pristojni organi take pravice poti, razen v primeru razlastitve,odobrijo v štirih mesecih od datuma prejema popolne vloge, kadar so za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti – s predhodno odobritvijo lastnika ali v skladu z nacionalno zakonodajo – poleg dovoljenj potrebne pravice poti na javni ali, kadar je ustrezno, zasebni lastnini oziroma čez ali pod javno ali, kadar je ustrezno, zasebno lastnino.

7. črtano

8. Države članice lahko v skladu z nacionalno zakonodajo določijo kategorije postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, za katere ne velja noben postopek izdaje dovoljenja v smislu tega člena.

9. Države članice lahko med drugim zahtevajo dovoljenja za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti na stavbah ali območjih arhitekturne, zgodovinske, verske ali okoljske vrednosti, ki so zaščiteni v skladu z nacionalnim pravom, ali, če je to potrebno, zaradi javne varnosti in varnosti kritične infrastrukture ali iz okoljskih razlogov.

10. Za dovoljenja, ki se zahtevajo za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, razen za pravice poti, se ne zaračunavajo nobene pristojbine ali dajatve, ki presegajo upravne stroške, kot je smiselno določeno v členu 16 Direktive (EU) 2018/1972.

Člen 8

Fizična infrastruktura in optično ožičenje v stavbi

1. Vse novozgrajene stavbe ali stavbe, v katerih se izvajajo velika prenovitvena dela, vključno z večstanovanjskimi stavbami, ki vsebujejo elemente v skupni lasti, na lokaciji končnega uporabnika, in za katere so bile prošnje za gradbeno dovoljenje vložene po 24 mesecih po datumu začetka veljavnosti te uredbe, se opremijo s točko dostopa v stavbi, fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optičnim ožičenjem v stavbi, vključno s priključitvijo do omrežnih priključnih točk ali, v tistih državah članicah, v katerih je dovoljeno namestiti omrežno priključno točko zunaj specifične lokacije končnega uporabnika, s povezavami do fizične točke, na kateri se končni uporabnik priključi za dostop do javnega omrežja.

2. črtano

3. Če se stroški prenovitvenih del ne povečajo nesorazmerno in je tehnično izvedljivo, se v 24 mesecih po datumu začetka veljavnosti te uredbe vse stavbe na lokaciji končnih uporabnikov, vključno z elementi v skupni lasti, v katerih se izvajajo večja prenovitvena dela, kot so opredeljena v točki 10 člena 2 Direktive 2010/31/EU, opremijo s točko dostopa v stavbi, fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optičnim ožičenjem v stavbi, vključno s priključitvijo do omrežnih priključnih točk, ali, v tistih državah članicah, v katerih je dovoljeno namestiti omrežno priključno točko zunaj specifične lokacije končnega uporabnika, s povezavami do fizične točke, na kateri se končni uporabnik priključi za dostop do javnega omrežja.

4. Države članice sprejmejo ustrezne standarde ali tehnične specifikacije, potrebne za izvajanje odstavkov 1 in 3 najpozneje 18 mesecev po datumu začetka veljavnosti te uredbe. Ti standardi ali tehnične specifikacije lahko vključujejo:

- (a) specifikacije za točko dostopa v stavbi in specifikacije optičnih vmesnikov;
- (b) specifikacije kablov;
- (c) specifikacije priključkov;
- (d) specifikacije vodov ali mikrokanalov;
- (e) tehnične specifikacije, potrebne za preprečevanje motenj v električni napeljavi;
- (f) najmanjši polmer krivine;
- (g) tehnične specifikacije za namestitev kablov.

5. Stavbe, opremljene v skladu s tem členom, so prostovoljno in v skladu s postopki, ki jih določijo države članice, upravičene do prejema oznake „o možnosti pridobitve optičnega priključka“, če so države članice sklenile uvesti tako oznako.

6. Države članice lahko vzpostavijo certifikacijske sheme za dokazovanje skladnosti s standardi ali tehničnimi specifikacijami iz odstavka 4 ter za pridobitev oznake „o možnosti pridobitve optičnega priključka“ iz odstavka 5. Države članice lahko izdajo gradbenih dovoljenj iz odstavkov 1 in 3 pogojujejo s skladnostjo s standardi ali tehničnimi specifikacijami iz tega odstavka na podlagi tehničnega projekta in po potrebi dovoljenja za uporabo stavbe za predvideni namen po zaključku gradnje na podlagi potrjenega poročila o preskusu ali podobnega postopka, ki ga določijo države članice in ki bi lahko vključeval pregled stavb na kraju samem ali njihovega reprezentativnega vzorca.

7. Odstavka 1 in 3 se ne uporabljata za določene kategorije stavb, kadar je skladnost s tema odstavkoma nesorazmerna z vidika stroškov za posamezne ali skupne lastnike na podlagi objektivnih elementov. Države članice opredelijo take kategorije stavb na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov.

8. Države članice se lahko odločijo, da odstavkov 1 in 3 ne uporabljajo ali da uporabljajo ustrezne tehnične prilagoditve za določene vrste stavb, kot so posebne kategorije spomenikov, zgodovinske stavbe, vojaške stavbe in stavbe, ki se uporabljajo za namene nacionalne varnosti, kot so opredeljene v nacionalnem pravu. Države članice opredelijo take kategorije stavb na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov. Informacije o takih kategorijah stavb se objavijo prek enotne informacijske točke.

Člen 9

Dostop do fizične infrastrukture v stavbi

1. V skladu z odstavkom 3, prvi pododstavek, ima vsak ponudnik javnega elektronskega komunikacijskega omrežja pravico, da na lastne stroške razširi svoje omrežje do točke dostopa v stavbi.
2. Ob upoštevanju odstavka 3 ima vsak ponudnik javnega elektronskega komunikacijskega omrežja zaradi postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij pravico do dostopa do katere koli obstoječe fizične infrastrukture v stavbi, če je podvajanje tehnično neizvedljivo ali ekonomsko neučinkovito.

3. Vsi imetniki pravice do uporabe točke dostopa v stavbi in fizične infrastrukture v stavbi ugodijo vsem upravičenim pisnim prošnjam ponudnikov javnega elektronskega komunikacijskega omrežja za dostop do točke dostopa v stavbi in fizične infrastrukture v stavbi pod poštenimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji, vključno s ceno, če je to ustrezno. Države članice lahko v zvezi s temi prošnjami določijo podrobne zahteve.
4. Vsak ponudnik javnega elektronskega komunikacijskega omrežja ima pravico, da, kadar fizična infrastruktura v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka ni na voljo, svoje omrežje v dogovoru z lastnikom ali naročnikom zaključi v prostorih naročnika z uporabo obstoječe infrastrukture v stavbi, če je na voljo in je dostopna v skladu z odstavkom 3 ter če čim bolj zmanjša učinke na zasebno lastnino tretjih oseb.
5. Ta člen ne posega v lastninsko pravico lastnika točke dostopa v stavbi ali fizične infrastrukture v stavbi, kadar imetnik pravice do uporabe te infrastrukture ali točke dostopa ni njen lastnik, niti v lastninsko pravico tretjih oseb, kot so lastniki zemljišč in stavb.
6. Države članice lahko zagotovijo smernice za uporabo tega člena.

Člen 10

Digitalizacija enotnih informacijskih točk

1. Enotne informacijske točke dajo na voljo ustrezna digitalna orodja, na primer v obliki spletnih portalov, elektronskih naslovov, podatkovnih zbirk, digitalnih platform ali digitalnih aplikacij, ki omogočajo spletno uveljavljanje vseh pravic in izpolnjevanje vseh obveznosti iz te uredbe.
2. Države članice lahko po potrebi medsebojno povežejo ali v celoti ali delno integrirajo več digitalnih orodij, ki podpirajo enotne informacijske točke iz odstavka 1.

3. Države članice določijo enotno nacionalno digitalno vstopno točko, sestavljeno iz skupnega uporabniškega vmesnika, ki zagotavlja nemoten dostop do digitaliziranih enotnih informacijskih točk.

Člen 11

Reševanje sporov

1. Brez poseganja v možnost predložitve zadeve sodišču ima vsaka stran pravico, da predloži morebitni spor pristojnemu nacionalnemu organu za reševanje sporov, ustanovljenemu v skladu s členom 12:

- (a) kadar se dostop do obstoječe infrastrukture zavrne ali kadar dogovor o posebnih pogojih, vključno s ceno, ni bil dosežen v dveh mesecih od datuma prejema prošnje za dostop v skladu s členom 3;
- (b) v zvezi s pravicami in obveznostmi iz členov 4 in 6, vključno s primeri, kadar zahtevane informacije niso zagotovljene v 15 delovnih dneh ali v ustrezno utemeljenih primerih v še nadaljnjih 15 delovnih dneh po oddaji prošnje iz člena 4 in v dveh tednih po oddaji prošnje iz člena 6;
- (c) kadar dogovor o usklajevanju gradbenih del v skladu s členom 5(2) ni bil dosežen v enem mesecu od datuma prejema uradne prošnje za usklajevanje gradbenih del ali
- (d) kadar dogovor o dostopu do fizične infrastrukture v stavbi iz člena 9(2) ali (3) ni bil dosežen v enem mesecu od datuma prejema uradne prošnje za dostop.

1a. Države članice lahko zagotovijo, da v primeru sporov iz odstavka 1, točki (a) in (d), kadar je subjekt, ki ga je operater zaprosil za dostop, hkrati subjekt, ki je upravičen do odobritve pravice poti do lastnine, na ali v kateri oziroma pod katero se nahaja predmet dostopa, lahko pristojni nacionalni organ za reševanje sporov reši tudi spor v zvezi s pravico poti.

2. Nacionalni organ za reševanje sporov iz odstavka 1 ob doslednem upoštevanju načela sorazmernosti izda zavezujočo odločitev za rešitev spora najpozneje:

- (a) v štirih mesecih od datuma prejema zahteve za reševanje sporov v zvezi s spori iz odstavka 1, točka (a);
- (b) v dveh mesecih od datuma prejema zahteve za reševanje sporov v zvezi s spori iz odstavka 1, točke (b), (c) in (d).

Navedeni roki se lahko podaljšajo le v ustrezno utemeljenih izjemnih okoliščinah.

3. V zvezi s spori iz točk (a), (c) in (d) odstavka 1 lahko nacionalni organ za reševanje sporov sprejme odločitev o določitvi poštenih in razumnih pogojev, vključno s ceno, kadar je to primerno.

Kadar se spor nanaša na dostop do infrastrukture operaterja in je nacionalni organ za reševanje sporov nacionalni regulativni organ, se po potrebi upoštevajo cilji iz člena 3 Direktive (EU) 2018/1972.

4. Ta člen dopolnjuje pravna sredstva in postopke v skladu s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah¹⁹ ter ne posega vanje.

Člen 12

Pristojni organi

1. Vse naloge, dodeljene nacionalnemu organu za reševanje sporov, prevzame en ali več pristojnih organov, ki so lahko obstoječi organi.

¹⁹ Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C 326, 26.10.2012, str. 391–407).

2. Nacionalni organ za reševanje sporov je pravno ločen in funkcionalno neodvisen od vseh omrežnih operaterjev in organov javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, ki je predmet spora. Države članice, ki ohranijo lastništvo ali nadzor nad omrežnimi operaterji, zagotovijo učinkovito strukturno ločitev nalog, povezanih z nacionalnimi postopki reševanja sporov, in nalog enotne informacijske točke od dejavnosti, povezanih z lastništvom ali nadzorom.

Nacionalni organi za reševanje sporov delujejo neodvisno in objektivno ter ne zahtevajo ali sprejemajo navodil od nobenega drugega organa, kadar odločajo v zvezi s spori, ki so jim predloženi. To ne preprečuje nadzora v skladu z nacionalnim pravom. Samo pristojni pritožbeni organi so pristojni, da začasno prekličejo ali razveljavijo odločitve nacionalnih organov za reševanje sporov.

3. Nacionalni organ za reševanje sporov lahko zaračuna pristojbine za kritje stroškov izvajanja nalog, ki so mu dodeljene.

4. Vse strani, ki jih spor zadeva, v celoti sodelujejo z nacionalnim organom za reševanje sporov.

5. Naloge enotne informacijske točke iz členov 3 do 8 in 10 opravlja en ali več pristojnih organov, ki jih imenujejo države članice na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, kakor je primerno. Za kritje stroškov izvajanja teh nalog se lahko za uporabo enotnih informacijskih točk zaračunajo pristojbine.

6. Odstavek 2, prvi pododstavek, se smiselno uporablja za pristojne organe, ki opravljajo naloge enotne informacijske točke.

7. Pristojni organi izvajajo svoje pristojnosti nepristransko, pregledno in pravočasno. Države članice zagotovijo, da imajo na voljo ustrezne tehnične, finančne in človeške vire za izvajanje nalog, ki so jim dodeljene.

8. Države članice prek enotne informacijske točke objavijo ustrezne naloge, ki jih mora opraviti vsak pristojni organ, zlasti kadar so te naloge dodeljene več kot enemu pristojnemu organu ali kadar se dodeljene naloge spremenijo. Kadar je to primerno, se pristojni organi med seboj posvetujejo in sodelujejo pri zadevah skupnega interesa.

9. Države članice v 12 mesecih po datumu začetka veljavnosti te uredbe uradno obvestijo Komisijo o vseh pristojnih organih, ki so bili v skladu s tem členom imenovani za opravljanje funkcij iz te uredbe, in njihovih zadevnih odgovornostih ter o vsaki spremembi v zvezi s temi organi, in to pred začetkom veljavnosti takega imenovanja ali spremembe.

10. Zoper vsako odločitev, ki jo sprejme pristojni organ, je v skladu z nacionalnim pravom mogoča pritožba pri popolnoma neodvisnem pritožbenem organu, vključno s sodnim organom. Člen 31 Direktive (EU) 2018/1972 se smiselno uporablja za vsako pritožbo v skladu s tem odstavkom.

Pravica do pritožbe v skladu s prvim pododstavkom ne posega v pravico strani, da spor predložijo pristojnemu nacionalnemu sodišču.

Člen 13[...]

Člen 14

Kazni

Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe in vseh zavezujočih odločitev, ki jih v skladu s to uredbo sprejmejo pristojni organi iz člena 12, ter sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihovega izvajanja. Te kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Člen 15

Poročanje in spremljanje

1. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu v petih letih od datuma začetka veljavnosti te uredbe predloži poročilo o njenem izvajanju. Poročilo vključuje povzetek učinka ukrepov iz te uredbe in oceno napredka pri doseganju njenih ciljev, vključno s tem, ali in kako bi lahko uredba dodatno prispevala k doseganju ciljev glede poveztljivosti iz Sklepa, določenih v Sklepu o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030.

2. Komisija lahko v ta namen od držav članic zahteva informacije, ki se predložijo brez nepotrebnega odlašanja. Države članice v tesnem sodelovanju s Komisijo prek Odbora za komunikacije, ustanovljenega v skladu s členom 118 Direktive (EU) 2018/1972, v 24 mesecih po datumu začetka veljavnosti te uredbe določijo kazalnike za ustrezno spremljanje uporabe te uredbe ter mehanizem za zagotavljanje rednega zbiranja podatkov in poročanja Komisiji o tem.

Člen 16

Prehodni ukrepi

Države članice lahko določijo, da je v primeru občin z manj kot 3 500 prebivalci 24-mesečni rok iz člena 4(2) 36 mesecev po začetku veljavnosti te uredbe. V tem obdobju te občine zagotovijo, da so razpoložljivi podatki operaterjem dostopni na zahtevo.

Člen 17

Razveljavitev

1. Direktiva 2014/61/EU se razveljavi.
2. Sklicevanje na razveljavljeno direktivo se šteje kot sklicevanje na to uredbo in se bere v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge.

Člen 18

Začetek veljavnosti in uporaba

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Začne se uporabljati 24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica
